

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

OBS! Bokkomiténs anmälan af böcker för
barn och ungdom.

1896.

8:te häft.

DAGNY

TIDSKRIFT FÖR SOCIALA OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET.

INNEHÅLL:

Fredrik Vetterlund, Viktor Rydberg och 80-talets ungdom.

Alfhild Agrell, Idealet. Saga.

L. D-n, En afton i Gymnastiska Centralinstitutet.

Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet.

Från skilda håll.

Litterära notiser.

Böcker för barn och ungdom julen 1896. Från Fredrika-Bremer-Förbundets bokkomité.

Pris pr årgång: { För Förbundets medlemmar kr. 2: 50.
                  { För icke medlemmar   » 4: 00.

Fredrika-Bremer-Förbundets adr.: Drottninggatan 54.

Fröken Kristine Dahls
rationella Underkläder
 såsom Chemiletter, Bröstband, delade Kjolar m. m.
 samt

Svenska Dräktreformföreningens Underkläder

i *K. M. Lundbergs Bosättningsmagasin*
 och *Älmedahls Fabriks Försäljningsmagasin*

7 Storkyrkobrinken 7
STOCKHOLM.

Priskuranter franco på begäran.

Wimans Fotogénkamin

i ny, prydlig utstyrsel,

synnerligt omtyckt, nyttig i nästan alla hem, hög värmeeffekt och den allra lättaste skötsel.

Fullkomligt osfri, hvarföre ingen afledning behöfves; men man kan här afleda gaserna, om man så vill, utan förlust i värme!

Pris: 20 kr. Fotogénåtgång 1 à 1¼ öre i timmen.

OBS! Kaminen är ock en särdeles lämplig namnsdagsgåfva, julklapp eller dylikt i fall der den behöfs! — Användbar alla årstider!

Ses i verksamhet i utställningsfönstret **9 Lästmakaregatan.**

Rikstel 11 12.

E. A. WIMAN.

Allm. tel. 73 56.

En önskan uppfylld!

«Huru ofta hör man icke personer i landsorten utropa: »O, den som visste, hvart man skulle vända sig för att i Stockholm få ett uppdrag utträttadt **ordentligt och billigt!**» Försök Expeditions- och Turist-Byrån Regeringsgatan 16, egare Fil. Doktor Oscar Svahn. Fackbildade biträden. Särskildt för inköps- och hyresafdelningarne en föreståndarinna med mångårig fack-erfarenhet. Ombesörjer inköp och andra uppdrag till och från utlandet, anskaffar rum m. m. Ordentlig, snabb och billig expedition.

Äkta COLLODIN.

Tillförlitligaste

och af **Tusen-**

tals personer bepröfvadt medel mot liktorner, vårtor, hudhårdnad och nagelträng.

Obs, alltid denna inregistrerade etikett som garanti för varans äkthet.

INTYG:

Undertecknade, som använt Herr Axel Litströms Colloidin mot liktorner och kylknölar, ha funnit medlet fullt motsvara sitt ändamål, och kunna det derföre hos enhver, till det bästa rekommendera. Amål den 3 maj 1886.

I. G. Geijer. A. Ljungberg, Rådman.

Undertecknad, som varit besvärad af en mängd vårtor, har genom användandet af »Collodin» från Apotekaren Herr Axel Litström i Falun, blifvit från dem helt och hållet befriad; hvarföre jag omnämnda medel hos enhver till det bästa rekommenderar.

Motala & Nykyrke d. 27 aug. 1886. *August Axén, Handlande.*

Säljes hos Parfym- och Bokhandlare i flaskor à **60 öre** och **1 krona.**
 Franko mot **1 kr. 20 öre.**

AXEL LITSTRÖM, Falun.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningens inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att in-teckningarne blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Läderplastik.

Alla slags verktyg för läderplastik säljas billigast hos

**PER FROM, Stockholm,
26 Mästersamuelsgatan 26.**

OBS.! Saxar, knifvar och skridskor slipas.

Sång- och Pianolektioner

gifvas af undertecknad, elev af fru Dina Edling och fröken Sigrid Carlheim-Gyllensköld. Träffas 12—2. Kommendörsgatan 39.

Anna Åfeldt.

Väfgarner

af ylle och bomull, Linnegarn af Almedahls till fabrikspris, Kostyngarn, Mattvarp, Crémefärgadt Fiskegarn till Gardiner; Fiskredskaps-garn, Väfske-dar m. m., allt till lägsta priser

**AXEL HINDERSONS Garnbod,
Hötorget 13. Filial: Götgatan 18.**

Å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå 54 Drottninggatan mottagas anmälningar till inträde i Förbundets

Sjukkassa.

Äfven personer, som icke äro medlemmar af Förbundet, kunna blifva delegare i densamma.

Aug. Magnusson

(etablerad 1860)

46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48

Försäljningslokaler: *nedra botten, en, två* och *tre* tr. upp

STOCKHOLM.

Största lager i Norden

af

Kulörta o. Svarta Ylleklädningstyger

Kulörta och Svarta Sidentyger

Bomulls-Tvättklädningstyger

Schalar och Underkjolar m. m.

Observera!

Genom direkta förbindelser med in- och utlandets förnämsta fabrikanter kan jag erbjuda ofvannämnda artiklar **bättre** och **billigare** än någon annan och torde en hvar genom besök i mina lokaler eller genom requisition af profver och varor lätt blifva öfvertygad om fördelen att hos mig fylla sina behof af dessa artiklar.

Riks-Telefon 6 26.
Allm. Telefon 28 67.

**Profver på begäran
kostnadsfritt.**

Riks-Telefon 6 26.
Allm. Telefon 28 67.

OBS! Alla underkjolar tillverkade på egen fabrik efter nyaste franska och tyska modeller.

Viktor Rydberg och 80-talets ungdom.

Några minnen och anteckningar.

September 1896.

Åren skola flyta som förr och alltjämt spegla nya bilder. En ungdomssyn skall stå kvar i min själ: villan på den lilla kullen mellan Djursholms susande trädkronor. Och jag skall minnas tvenne rum, där siaren gick och stod, och jag ser, när jag någonsin vill, framför mig däruppe den ädla, något tunga gestalten, den svarta pannluggen, karakteristiskt kastad åt sidan, och de forskande goda ögonen öfver stora ögongropar.

Kring denna syn skall nu vara förgängelsens vemod. Jag såg den en gång i höstlig solglans: alla träd därute, kanske redan gulnade, lyste upp i aftonens sista bjärta förklaring. Krona vid krona stod i brand, men man varnade äfven den döda aftonskuggan falla därute öfver Värtans sjö. Och flammorna lyste in i rummet på honom, som stod där.

Jag har sett Ekeliden i andra dagar än denna, men *den* stiger helst upp nu. Det råder i våra föreställningars förbindelser, liksom i våra drömmar, en underlig böjelse för symbolik, och därför står den döde skalden för mig i denna höstbilds gloria. Han, hvars dikt rymmer växlingens, hänsvinnandets, förgängelsens vemod, hans månad blir så mycket hellre för minnet den vackra, kyligt blå, gulnande september, hans egen döds månad, då sommaren blossar upp till en bjärt och fantastisk solnedgångssyn.

Förgängelsen sjunger sin gamla visa. Tafla kommer, tafla går, åren rusa förbi. Allt blir en skenbild i vår hjärna, ständigt blott flyttad längre tillbaka, och bilderna blekna, gråna, och ett mörknande fjärran gapar bakom dem.

Men som aflägsna alptoppar glöda, fast allt omkring ligger i natt, så lysa somliga syner genom år och glömska. De lysa öfver det, som vår själ har egnast och bäst, ty därmed höra de samman. Där växa de också fast djupare och djupare med åren som ila. De få, liksom drömmen, vårt väsens egnaste kolorit, de blifva ofrivilliga själspoem som denna. Och de skola värma i själens vintermånader

äfven om de lysa som höstsol öfver gulnade blad, då en stor ande nyss gått hädan — ett intryck, som säkert lefver i mångas själ uti dessa dagar, nu när det åter är september.

* * *

Vi minnas ur Rydbergs diktvärld den atenske Dexippos — han, som i gossars själ väckte hvad som var ungt och vårligt.

För mången bland Sveriges bildade ungdom var Viktor Rydberg denne Dexippos.

Hans inflytande är, såsom det anmärktes i en vacker dödsruna, ännu ööfverskådligt. Ty det mesta af hans sådd har ännu icke skjutit ur jorden.

Hans inflytande har gått djupt i själarna. Och likväl skymdes för många hans stora stjärna under den gråhimmel, som 80-talets materialistiska kulturriktning spände öfver tillvaron, och som ännu ingalunda är bortsopad ur sinnena.

Det kan synas egendomligt, att icke just den rydbergska idealismen, som vände sig till tanke och känsla, mer än som skedde har motvägt denna tidsstämning.

Orsakerna äro flere, men ett mycket väsentligt skäl är detta: vi nordbor skola ju ha allt utifrån. Hade Viktor Rydberg till sitt öfriga geni äfven haft det att låta sig födas i Paris och sedan alltjämt skrifva franska, skulle hans inflytande kanske blifvit större på kottierier och litterära mode-entreprenörer än hvad som nu var fallet — äfven om han möjligtvis kunde vara *detta* inflytande förutan. Måhända hade från honom en ny-idealistisk strömning gått ut genom den europeiska litteraturen, en förnyelse af det positivas, af trons och entusiasmens makter, som näppeligen kan eröfra världen från ett litet språk uppe vid polcirkeln.

Men den svenska ungdom, för hvilken 80-talets riktning i stort sedt var motbjudande — och en sådan ungdom fanns verkligen — den såg i Viktor Rydberg sin heros, och jag vill här antyda, *hvad* han i sjelfva verket var för några af oss unga under denna tid. Då jag tager skildringen ur egen erfarenhet, kan jag åtminstone svara för dess subjektiva sanning, men jag tror också fullt och fast, att den gäller för många af samma släktled hela landet öfver.

Vi voro ett par vänner, som gingo på fotvandringar, läste språklexor och poesi tillsamman, det första och det sista med en entusiasm, som till och med kunde kasta en viss glans öfver latin

och grekiska, åtminstone om det gälde Homeros. Jag påminner om i förbigående, hur litet läroverkens undervisning i litteraturhistoria bjuder dem, som verkligen intressera sig för vitterhet; man kommer egentligen icke öfver Tegnér och Runeberg, kanske numera med tillägg af Snoilskys Svenska bilder. Men vi, som hade intresse för slikt, togo ej dessa saker som saker på skolskemat, vi lefde i dem, läste allt hvad vi kommo öfver och hade så längesedan fått syn på Viktor Rydberg. Och vi fattade honom genast så instinktmässigt helt, som man icke gör med många människosjälur. Det är i litteraturen som i lifvet: somliga personer träffar man ofta — och de förblifva en jämförelsevis främmande. Andra — man ser dem en gång, och man har dem genast, och det är, som hade man alltid hört tillsamman.

Den nyare litteratur vi rörde oss i var mest vår svenska »guldålders» — romantikens och idealismens stora litteratur från århundradets förra hälft. Det blef därför ej romantikern i Rydberg, som under dessa år särskildt framhäfde honom för oss i den kraftiga relief hans diktargestalt företedde, där den stack af mot det i samtiden, som var efterklang- och borgarlitteratur. Det var annat. Först ett: här fanns stil, ren och stor stil. Bakom Rydbergs behärskade satser varnade vi strax en man, en själ; han särpräglade språkmyntet med sin andes kungabild, och ord sådana som *ädel*, *ideal*, *hellenisk* fingo i hans mun en klangfärg, som de aldrig haft och som strax igenkännes som rydbergisk. Stora skalders älsklingsord få ofta denna personliga klang; den lämnar de bästa upplysningar om sin upphofsmans innersta.

Därnäst var det antiken, som hos Rydberg trädde oss tillmötes så lefvande vi öfverhufvud kunde få den, antiken i allt dess etos, dess idealitet och marmorhärlighet. Från kammarluften i 60- och 70-talens beskedliga borgarprosa kommo vi in i Greklands blå eter, som vi andades i fulla drag. Den romantiska aftonrodnad, hvilken badar pelargångarna i Rydbergs antik, gjorde denna blott så mycket tillgängligare, och det fanns något i vår själ, som genom de antika harmonierna förnam orgeltoner och gransus.

Och för det tredje: *Den siste atenarens* patos hade fyllt våra sinnen, och vi skönjde, hur bokens hjälte liksom räcker handen åt vår egen samtids kamp. Från Krysantevs, mannaidealet, bäraren af det döende Hellas' sak, är steget ej så långt till den moderne Prometevs-Faust, som i djupaste mening bär människosläktets — den sak, som är striden för personlighetens innersta rätt och plikt

att själf söka sanningen, själf drömma och vilja. På vårt århundrade sågo vi med skäl starkt optimistiskt, på dess uppfinningar, dess vetenskapliga triumfer, som fyllde med jubel och stolthet. Därtill kom unga sinnens instinktlika hat till förtryck och opröfvadt auktoritetstvång, till allt som i sämre mening kan kallas *medeltid*, och som Rydberg ville »såra och döda» — en kamp, hvilken af oss helt visst fattades en smula lättvindigt och i vissa fall så att säga utvärtes. Men hur som helst: Viktor Rydberg blef främst den stridbare kämpen, en ungdomligt stark tankens heros, mot hvars lärdom och logik intet kunde varda beståndande — om vi än naturligtvis ingalunda tilltrorde oss rättighet att bedöma hans rent lärda saker. Men det var själfva andan i hans verk som vi af hela vår själ gáfvo rätt, och vi gjorde det så mycket hellre, som vi här fingo intryck af den renaste idealitet vi sett.

Så blef Rydberg för oss det vi helst ville hafva: århundradets skald par préférence, diktar-filosofen, siaren och föraren *fram*.

Vi hade läst Singoalla, som vi kanske icke strax fäste nog vikt vid, Atenaren, Faust, Romerska dagar — och då skaldens diktsamling af 1882 föll i våra händer, vållade den i oss en verklig explosion.

Jag minnes hur en af oss, då sjuttonårig, skref en dikt »Den heliga elden», alldeles öfverfylld med hågkomster ur Rydbergs tankekrets och språk. »Den heliga elden» är prometevselden, forskningsandan, utvecklingsbegäret, som höjer oss öfver djuren.

*»Den elden rönte, långt förrän Europas folk
ur skogars skymning trädde fram till andlig id,
i österlandets stjärneblida natters doft
den åldrige braminen under palmers blad,
när han det högsta ena i sin själ förnam
och ristade på lotusblad med tankfull hug
i sanskritmålets djupa ord sin gåta» o. s. v.*

Poemet svallade af hellenism och af ung hänförelse öfver seklets storhet, knuten till Rydbergska former; man kunde t. o. m. påvisa hvilka bestämda dikter, som lekt författaren i hågen. Vi drömde oss *enmodern* poesi, en seklets dityramb med vetenskapens förhårligande och romantiskt-transscendent bakgrund, en poesi full af optimism och idealism, rusad af skönhetsglädje, af glädje öfver mänskoandens storhet och tillvarons härlighet, en poesi med mystikens måmmelodier och azurernas klarhet.

Och Rydberg blef för oss siaren och inledaren af en sådan diktning.

Andra tider kommo. Vi fördes in i ett andligt luftombyte. Vi möttes af en tidsvind, som öfver tillvaron hastigt spände en slöja af så tröstlöst grått, att intet lefvande tycktes skola uthärda. Den äldre diktens himmel hade kunnat ha sina moln äfven den, men bakom och öfver dem var den blå, barndomsblå, evighetsblå. Här åter var det transscendentia skimret borta. Världen vardt så underligt illusionsfri. Tingen blefvo liksom påtagligare, horisonten hade kommit mycket närmare och tryckte som en verklighetens järnring. Tankens svalor, hvilka i seklets början stigit så högt att de förirrat sig ut i lufttomma rymder — de sträckte nu tätt utmed marken, som också de göra före oväder. Tänkandets barometer hade i själfva verket knappast förut stått så lågt; den stod efter somligas mening på jordbäfnung.

Och diktens kanske mest betecknande stämmingsmiljö blef storstadsgatan i mörk regndis och gasbelysning, med ett helt galleri af hatfulla, nervösa, nedbrutna och genomskeptiska existenser. Eller också blef den som ett tyst drifhus med exotisk yppighet, där allt var ett stumt, lent, andeberöfvadt och färgskimrande stoff.

Det hör icke hit att söka objektivt bestämma hela denna tidsriktnings roll och betydelse — hur dess negativism, som utan allt tvifvel »slungade ut barnet med badvattnet», likväl antagligen för några vardt en skärseld, i hvilken åtskilligt oäkta uppbrändes medan det äkta gick fastare därur — eller hur samma tidsriktning kastade massor af konkret ämne in i poesien och skapade en ny teknik.

Men för dem af oss unga, som af natur voro romantiska idealister och icke kunde, icke ville släppa vår transscendentia syn på tillvaron — för oss vardt riktningen djupare osann och motbudande än tilltalande och sann. Det man kallade för illusion och lifslögn var för oss icke sällan just det, som åt tillvaron ger kvalitet, doft, färg och fägring, var med ett ord: lifsvärdena. Att tingens regnbågsskimmer slocknat — detta skimmer, som för hvarje individ springer ut ur själfva den omedelbara och naiva driften att lefva att andas, att älska — det hade, i fall vi verkligen trott de realistiska diktarne, kunnat ingifva oss en föreställning, att lifstrådet själfvt var angripet af röta. Men nu revolterade sinnet mot hela tendensen och sättet att upptaga vår älsklingsföreställning: en modern poesi. Och vi kände en poesi, som vi långt hellre ville hylla som modern — det var Viktor Rydbergs.

Men om vi förut hos Rydberg betonat frihetsmannen, upplysningsmannen, föraren fram — så fäste vi oss nu särskildt vid

romantikern, idealisten. Här fanns, i samtidens största svenska personlighet, allt det af oändlighetslif som vi saknade i samtidens antydda diktning. Här lyssnade man ännu »ned i andens urgrund efter svar», som icke voro en banal regula-de-trifacit. Här hviskade ännu skogen, drömde aftonrodnaden, och hviskningen och drömmen gälde den idealvärld, »den obeskrifligt härliga och höga», som diktartänkaren anade bakom tid och rum.

Vi mötte sålunda här en värld, som ej blott var fysisk men religiös, etisk och estetisk. Vi funno en trånad mot det »osynliga, hvare det synliga lefver, röres och har sin varelse». Vi funno själfva motsatsen till den sällsamma cynism gent emot lifsvärdena, som gripit så många bland de yngre, tendensen att förringa, att desillusionera, att gå nedåt och bakåt, att döma människan och kulturen efter föregångna utvecklingsled och under människan få fram apan och rofdjuret. Och vi funno, gent emot den dumma och råa nyttighetsförgudningen, ett oförlikneligt själfvullt förstående af skönheten som det öfver-animala, det mänskliga, hvare en öfversinnlig tillvaro, en »idévärld» hägrade lika visst som i medvetandets etiska och logiska sanningar.

Och allt detta hos en personlighet, på hvilken ingen vågade sätta den vanliga, numera icke alldeles fraïcha etiketten reaktionär.

Det saknade då ej sin komiska sida att fastställa, hur samma opinion och samma tidningspress, som med ignoransens patos for ut mot »romantik» och »idealism», aldrig ett ögonblick vågade taga för hufvudet den skriftställare, som främst af alla var dessa idéers fanbärare. Endast den socialistiska kritiken var därvidlag ärlig och följdriktig.

För denna ståndpunkt — antingen man nu vågade säga ut den eller icke — tillhörde Viktor Rydberg ej mindre än Stjernhjelm eller Leopold en gången tid, här tiden före den moderna, d. v. s. tidsmotsvarande positivismens intåg (»det moderne Gjennembrud»). Hans transcendentalt-mystiska läggning förvisade honom oveckligt till litteraturhistorien — med all heder åt hans begåfning i öfrigt — och af honom hade Europas unga intelligens intet att lära.

Jag tror att eftervärlden skall säga något annat. Viktor Rydbergs betydelse kan falla så långt framåt, att 80-talets hela positivism och skepticism försvinner under hans skugga genom tiderna.

I honom lefde förgångna, närvarande och kommande slakten. Hans ande liknade ett kolossalt »vårdräd» med rötter i hela den historiska utvecklingen; en rot sträckte sig ned i senantikens Hellas,

en annan ända till ariernas urtid; han, Viktor Rydberg, var utan allt tvifvel en senfödd Eddaskald, ja, en senfödd Vedasångare liksom en efterboren platonisk eller nyplatonisk poet. Leonardo da Vincis århundrade bodde i honom sida vid sida med Francescos af Assisi, ehuru hans produktion ej hann att tillräckligt visa det.

Och vår tid? och framtiden?

Ja, den empiri, som i Darwins, Spencers och Taines århundrade gjort forskningen så stora tjänster, att den blef »tidsanda» och kunde framställa anspråk på allenavälde, den har af Viktor Rydberg *dels* godkänts som metod inom sitt eget område, inom «fenomenens värld», och *likväl* inordnats som led i en personlig och idealistisk världsbetraktelse. Han tillbakavisar naturvetenskapens kraf att kunna lösa världsgåtan. Men dess vanmakt därvidlag för honom ingalunda till det vidriga »Trätte-mænds»-förakt för vetenskapen och dess uppgifter, hvilket, det också, en vacker dag kan hota att bli »modernt». Tvärtom. Hos Viktor Rydberg — med Fausts drift att söka och Fausts oändlighetstrånad — i hans tankevärld, hans dikt och hans personlighet är det som man kallar modernt och det som man kallar romantiskt hopsmält till en högre enhet, till något sublimt och framtidsdigert, och långt ifrån att *han* är den efterblifne, är det »Gjennembruddets» snäfvva positivism, dess religiösa, etiska och estetiska skepsis, som väldigast öfvervunnits i honom. Han är en kraftkälla, en ungdomskälla, en framtidskälla.

Men — ehuru Rydberg icke bott i Paris och icke skref på franska! — detta just ha vi att förstå, särskildt de unga och kanske icke minst *den* 80-talets ungdom, som ännu bär »svårläkta ärr efter den fransyska materialismens trälbojor». Och då några af 80-talets släktled, trots det ofantliga tidstrycket från alla håll, likväl aldrig påtogo sig dylika bojor, berodde det kanske ej oväsentligt därpå, att de tidigt kommo till de rydbergska skrifterna, tidigt här inandades en ren bergsluft under betraktelsens aftonstjärna eller badade i denna upphöjda middagsklarhet, dessa svala kristallflöden under en azurhimmel.

Fredrik Vetterlund.

Idealet.

Saga af *Alfhild Agrell*.

Det var en gång en flicka, som af en god fé fick en fjäderskrud. När hon kastade den fjäderskruden öfver en helvit svan, skulle ur den genast springa fram den prins, om hvilken hon drömt, men som hon aldrig funnit i verkligheten. —

Ja, så gick flickan ut i vida världen för att söka sin helhvita svan.

Många svanar mötte hon, många voro hvita, vackra och sågo på henne så bedjande ömt.

Men ingen såg hon, öfver hvilken hon kunde kasta sin fjäderskrud! Hon gick genom dalar, vadade genom bäckar, ref sina kläder till trasor i skogens snår, hon drömde vid dimfyllda klippor, hon lyssnade till forsens eviga sång, hon vakade, sporde, sökte, men ingen svan såg hon ändå, öfver hvilken hon kunde kasta sin fjäderskrud!

Så kom våren och luften fylldes af böljande vingslag från flyttfåglars skara. Med klappande hjärta smög flickan sig fram till bäckens rand, invid hvilken främlingarne hvilade och släckte sin törst. Barnen från sydligare länder voro unga, käcka, men ingen svan fanns bland dem ändå, öfver hvilken hon kunde kasta sin fjäderskrud!

Nu sökte hon bland parkens tama fåglar, bland dem, som ägde skydd och hägn — så bland dem som brutit band och häfd och höjt klippta vingen till flykt och frihet, men ingen svan såg hon ändå, öfver hvilken hon kunde kasta sin fjäderskrud!

De hade fläckar alla, om också dolda under vingens skydd!

Så gick år efter år under fruktlöst sökande, flickans steg blefvo trötta — så än tröttare, hjärtat värkte, och fjäderdräkten tyngde som en dräkt af bly.

Men hon *måste* bära den, *måste* söka, ty det villkoret var fäst vid gåfvan som en pant.

En kväll, just som solen sänkte sig vid bärgens kant, kom hon fram till brynet af en hed. Hon var så dödstrött, så pinad. Hennes fötter voro i sår, hennes kläder i trasor. Hela hennes lifs sökande trädde fram som ett hopplöst mörker. Hon borrade hufvudet djupt ned i den mjuka mossan. Det kändes som om lifvet lämnade henne helt sakta, ja ömt.

Hennes vandring var kanske slut! — —

Hon kände det som en lindring, som en nåd — ögonen föllo sakta tillsammans. I detsamma böljade det så underbart i luften. Ljudet kom från en flyttfågels starka vingar. Flickan såg upp — ofrivilligt — halft omedvetet och där, tätt invid henne, på en solbelyst sten, stod en helvit svan och hvilade ut från färden hemåt. Hur flickan såg och såg, kunde hon inte upptäcka minsta skiftning i mörkt, minsta skugga på främlingens skimrande vingar. *Han var utan fläck!*

Andlös reste hon sig upp, ånyo stark, ånyo full af lefnadsmod, och kastade med lätt hand fjäderskruden öfver den ändtligen funna sagoprinsens förtrollade skepnad.

Hon såg hur han darrade till, hur han växte och växte, så blef det tyst och stilla.

Med klappande hjärta och darrande hand lyfte flickan upp fjäderskruden och fram flög — en kanariefågel med guldsmidt bröst och ängslig ton uti sin strupe och som med snabba vingslag åter vände till den gyllene bur han så oförsiktigt lämnat.

Flickan hade drömt och handlat i drömmen!

Tyst tog hon upp sin fjäderskrud och fortsatte sin vandring — Hon for öfver haf, hon steg öfver bärg, hon vandrade genom öknens sand och genom fjällens snö och is — hon bara gick — och gick!

Sent en kväll, kom hon åter till hedens bryn, just som solen sänkte sid vid bärgens kant. Endast med svårighet släpade hon sig framåt; tröttheten hade gått till djupet.

På en solbelyst höjd såg hon kanariefågeln gyllere bur glindra och lyssande hon noga, hörde hon då och då en kvittrande ton flyga genom luften.

Det värmdde henne. Hon hade lärt sig att hålla honom så kär, den lille sångaren! *Han hade ändå skänkt henne det högsta hon funnit i lifvet: aningen om en lycka, som hon aldrig skulle nå.* Stilla lade hon sitt hufvud mot tufvans mjuka våg, presis på samma fläck där hon drömt sitt lifs vackraste dröm, svepte fjäderskruden kring sitt frysande hjärta och såg mot solen. Så sträckte hon ut sig med en känsla af oändlig befrielse och hvila.

Nu hade hon funnit svanen utan fläck!

En afton i Gymnastiska Centralinstituetet.

Några intryck af en icke gymnast.

»En sund själ i en sund kropp» är en sats så ofta upprepad, att den liksom många andra blifvit utsliten och bannal. Och dock, hur önskvärdt vore det ej, att större uppmärksamhet ägnades åt sådana där gamla, goda regler, framför allt att de bättre efterlefdes. För mig har emellertid ofvanstående gyllene regel blifvit en själfskrifven utgångspunkt för denna lilla uppsats, desto välkomnare som min fullkomliga okunnighet i hvad som rör den teoretiska sidan af det ämne jag går att behandla, gör det för mig nödvändigt att utgå från den synpunkt, som ligger det sunda förnuftet närmast.

Naturligtvis tål hvarje regel, den må vara aldrig så vis, vid en viss modifikation. Så äfven ofvanstående. Alla kroppsligt sunda, harmoniskt utvecklade människor äro för visso ej begåfvade med en frisk och skön själ, lika litet som alla sjukliga, klent byggda individer äro andligen underlägsna. Man kan ju lika ofta iakttaga motsatsen. Men obestridligt är det icke för ty — så nära äro kropp och själ med hvarandra förbundna — att hälsa och fysisk kraft ge en jämnvikt åt själen, som i hög grad bidrager att stärka och utveckla våra andliga förmögenheter. Lika litet kan man resonnera bort den sanningen, att trots allt hvad man i vår tid skrifer och afhandlar, talar och predikar om det fysiskas förhållande till det psykiska, om hygien och hälsolära och allt hvad därtill hörer, vi i en oförlätlig grad misshandla och vanvärda vår kropp och försumma att ge densamma dess behöriga utveckling. Särskildt gäller detta om oss kvinnor.

Aldrig har dock detta stått tydligare för mig, än när jag för någon tid sedan hade tillfälle med egna ögon iakttaga hvad tillämpandet af de enklaste medel för bibehållandet af kroppens spänstighet kan uträtta på individer af mitt eget kön. Detta medel är det allbekanta, sedan mansåldrar tillbaka hos oss kända — *friskgymnastik*.

Det som ligger en närmast, förbises lättast. I själfva Lings fädernesland, det land hvarifrån årligen massor af utbildade gymnaster utgå för att öfver hela världen sprida det lingska systemets hälsobringande idéer, här hos oss, säger jag, vet man så föga att begagna sig af detta så nära till hands liggande hälsomedel, att

ordet gymnastik för många är ett begrepp, nästan utslutande förbundet med skoltvång eller läkareordinationer. Genomträngd af den lifligaste känsla för hvad vi, särskildt vi kvinnor, genom denna uraktlåtenhet eller okunnighet förlora och hvad vi i motsatt fall ha att vinna, har jag beslutat mig för att taga till orda i denna fråga. Det är en olärds tal, ställt till de olärda. Hvad som brister i teoretisk kunskap får ersättas af en levande öfvertygelse om sakens vikt. Lyckas jag till andra meddela något af denna levande öfvertygelse, skall jag prisa mig lycklig och ändamålet med min lilla uppsats vunnet.

På blotta öfvertygelsens väg vinnes emellertid sällan några adepten. Man måste ge skäl för sig. Det är därför jag här vill meddela några af de intryck jag inhemtat af ett besök i den svenska gymnastikens hälgedom, det vill med andra ord säga i en af Centralinstitutets gymnastiksalar. Här skola vi få se teorierna praktiskt tillämpade. Och jag är fullt och fast förvissad därom, det behöfs ej något mer för att göra läsaren öfvertygad.

* * *

Det var en gråkall afton i november jag valt till ifrågavarande besök. Det var ej höst, det var ej vinter, det vägde mellan båda. Våta, snöslaskiga gator, vått och grått i luften. Tittade man händelsevis uppåt såg man ingenting af det s. k. himlahvalfvet, endast ett blygrått molnsdynke, som utestängde blotta tanken på sol och hög luft. Man får en sådan afton en liflig förnimmelse af att allt friluftslif är dödt, att människan oåterkalleligt är hänvisad till sina fyra väggar, där hennes lemmar skola stelna till i brist på utrymme och bröstet sjunka ihop i brist på luft att andas ut i.

När man genomträngd af denna novemberstämning, efter att ha passerat Gymnastiska Centralinstitutets borggårdar, träder in i en af dess gymnastiksalar, är det som om man med ens blefve förflyttad till en annan hemisfer. Är det mörkt och dystert därute, är det här desto ljusare och gladare. Det elektriska ljusets glödlampor lysa upp det stora rummet som om det vore solklar dag, det höga taket skänker näranog en friluftsstämning. Ljusa, glada färger möta ögat ehvart man blickar; t. o. m. den respektingivande gymnastikattiraljen, som täcker väggarna och hänger ner från taket i ett brokigt virrvarr af linor, stegar och bommar, bidrager genom de senares friska träpolityr till det behagliga, vänliga intrycket. Lokalen ensamt i sin briljanta belysning stämmer till fest.

I salen var vid vår ankomst en liten trupp af kvinnliga gymnaster församlad, alla klädda i den lätta, klädsamma gymnastikdräkten. Det var högre afdelningen af *Stockholms kvinnliga gymnastikförening*, som samlats till öfning. De flesta äro redan utbildade gymnaster, somliga ännu elever vid institutet, alla ha de dock diletantens ståndpunkt långt bakom sig, hvarför man med skäl kan säga, att man här hade framför sig eliten af Sveriges kvinnliga gymnastkår.

Öfningarna taga sin början. De ledas af en af Centralinstitutets gymnastikdirektörer. Största delen af truppen, gymnastiklärarinor och utexaminerade gymnaster, äro annars de kommenderande; nu ha de ställt sig själfva under kommando för att genomgå en timmes stärkande öfning. Två gånger i veckan äga dylika rum, verkliga rekreatiionsstunder för de deltagande. Och när man ser med hvilken lätthet, smidighet och elegans alla rörelser utföras, kan man lätt förstå, att själfva rörelsen här är en *hvila*. Det enkla, flärdfria behaget i det lingska systemet måste imponera äfven på den minst fackmässiga åskådare. Intet effektsökeri, intet sportmässigt virtuoskap, en förnäm enkelhet präglade alla dessa öfningar, hvilkas lugna, eleganta rytm verkar som ett uppfriskande bad. Man sträcker ovillkorligt på sin kropp och önskar sig vara med i ledet.

Och en af den svenska gymnastikens stora företräden är just detta, att den räcker handen åt alla, bjuder en hvar att komma med. Naturligtvis vill det mångårig öfning till innan man ernår en skicklighet, som den, hvilken ifrågavarande gymnastikafdelning ådagalade. Hopp öfver höga hinder, klättring på stegar till en svindlande höjd, häfrörelser af olika slag, allt detta förutsätter fackmässiga studier i ämnet, liksom den hållning och spänstighet, som präglade hela truppen ej förvärfvas på en dag. Men hvem som helst, begåfvad med friska lemmar och en nödig portion energi, kan utföra en stor del af dessa enkla, stärkande rörelser.

Det är också från denna åsikt Stockholms kvinnliga gymnastikförening utgått i det densamma öppnat sin krets, icke blott för utbildade gymnaster och sådana som skola ägna sig åt gymnastens kall, utan äfven för kvinnor af andra samhällsklasser och yrken. För dessa, vi kunna kalla dem gymnastikamatörer, har föreningen sedan flera år tillbaka anordnat öfningar i friskgymnastik, i samma lokal och efter samma system, som de hvilka användas vid Centralinstitutets kurser. Och det är vid denna lilla kår af frivilliga, rekryterade ur många skilda element af Stockholms kvinnovärld, som jag i synnerhet vill fästa uppmärksamheten, emedan densamma står öppen

för en hvar och det endast beror på en själf att blifva en »man» i ledet. Det var vid mitt ofvannämnda besök jag af styrelsemedlemmarna själfva erhöill intressanta uppgifter rörande denna sida af föreningens verksamhet.

*
*   *

Stockholms kvinliga gymnastikförening har till ändamål att med tillämpning af det lingska systemet utöfva och väcka håg för friskgymnastisk verksamhet. Föreningen har ägt bestånd sedan januari månad 1886 och kan således redan blicka tillbaka på en tioårig, framgångsrik bana. Dess medlemmar utgöras af Centralinstitutets kvinliga gymnaster, såväl redan utexaminerade som elever, men är det endast ur de förstnämndas led styrelsen är sammansatt. *Den högre afdelningen*, hvars öfningar vi nyss bevistat, utgöres af gymnaster redan hunna till en högre grad af skicklighet. Till medlem af föreningen äger emellertid dess styrelse att kalla *aktade och bildade kvinnor*, som till inträde anmält sig. Dessa nyinvalda medlemmar tillhöra *den lägre afdelningen*, hvilken ledes af en medlem ur den högre. För att blifva medlem af föreningen med rätt att deltaga i dess två gånger i veckan förekommande öfningar, erlägges en årlig afgift af 5 kr. Inträdesafgiften är 3 kr. Uteblifvande från öfning, utom på grund af sjukdom eller arbete, betingar en plikt af 25 öre.

Så långt stadgarna, hvilka för öfrigt innehålla bestämmelser af mindre betydelse för den utomstående. Hvad vi ur desamma anfört anger tillfyllest planen och gången af föreningens syften. Och hvad densamma redan utträttat för att stärka och uppriska af ett ansträngande arbete medtagna eller af ett oändamålsenligt lefnadssätt försvagade individer af det kvinliga släktet är högst betydande. Man behöfver endast höra någon af föreningsmedlemmarnas egen utsago om hvad de vunnit efter en tids deltagande i gymnastiköfningarna, för att blifva öfvertygad om dess stärkande och hälsobringande inflytande.

Den lägre afdelningen rekryteras, som nämndt, ur de bildade kvinnornas led, men omfattar många olika yrken och olika villkor. Här finner man lärarinnor, konstnärinnor, telegrafister, kontorister, i tekniska och praktiska yrken anställda, förutom åtskilliga, som ej tillhöra någon af de nämnda kategorierna, utan kunna räknas till hvad man brukar kalla »flickor af familj». Åldern spelar i dessa kurser ingen roll. Man ser där den unga flickan vid sidan af den till mögnare ålder komna kvinnan, och någon betydande skilnad i kraft

och spänstighet kan ej iakttagas. Naturligtvis gör vid gymnastik, som vid all annan kunskap, de individuella anlagen sig gällande, men här kan kanske mer än eljest satsen: »öfning ger färdighet» finna tillämplighet.

Den klädsamma gymnastikdräkten gör också sitt till att utplåna åldersgränsen och andra skiljaktigheter. Den sätter förvisso prägeln af kamratskap och jämnlighet på hela truppen. Gymnastikföreningens dräkt är lika enkel som smakfull. Färgen är mörkblå, tyget mjukt ylle eller trikå. Dräktens öfverdel består antingen af en åtsittande jacka eller en löst hängande blus, vid hvars skört en kort till knäna räckande, i djupa veck ordnad kjol är anbringad. Jackan har uppslag och en vit isättning, hvilken prydes af föreningens initialer, bildande ett i guld broderadt monogram. Ett par åtsittande mörkblå trikå-benkläder och tunna gymnastikskor fullborda kostymen. En trupp på 40 å 50 gymnaster i denna vackra uniform, marcherande upp i slutna led eller uppställda till öfning, utgör en i hög grad anslående och ståtlig anblick.

* * *

Det är ett vanligt föreställningssätt bland oss kvinnor, en inrotad fördom, eller hvad man vill kalla det, att med en viss ålder gärdet är uppgifvet och ingen vidare utveckling af ens kropp eller stärkande af dess lemmar kan eller behöfver äga rum. När man öfverstigit den ödesdigra åldersgränsen 30—40 år, är man oåterkalleligt kommen på utförsbacken. Att man själf bara genom att energiskt gripa ett kraftigt tag i tömmarna betydligt kan häjda farten och ännu länge hålla sig på jämn mark, tycks man ej tänka på. Medelåldern är utesluten, eller rättare utesluter sig själf, från alla idrotter och öfningar, som stärka och härda kroppen. Dessa äro företrädesvis ungdomen förbehållna. Näst det att bli ansedd för äldre än man är, är för kvinnan ingenting förhatligare än att misstänkas för att vilja göra sig yngre än hon är. I denna slags rangskilnad gå vi kvinnor alldeles för långt. Af fruktan för att göra oss löjliga genom att ställa oss i led med ungdomen, låta vi våra lemmar stelna till och musklerna förslappas i brist på öfning. Man blir, om ej andligen, så helt säkert kroppsligen gammal i förtid, och förr eller senare straffar sig detta på hela organismen.

Ingenting borde emellertid ligga den till medelåldern hunna kvinnan mera om hjärtat än att hålla sin kropp spänstig och frisk. Något aftagande i andliga förmögenheter vilja vi ej kännas vid vid

uppnådda 40 år, man borde med lika mycken bestämdhet kunna afvisa hvarje antydning om ett nedgående i kroppslig styrka och elasticitet. Och än viktigare ställer sig bibehållande af denna jämvikt mellan kropp och själ, då man betänker, att det är den delen af människosläktet, som uppnått medelåldern, hvilken är den egentliga kulturbäraren. Det är den till mognad hunna mannen och kvinnan, som föder idéerna, som handlar och verkar. Ungdomen är fröet, hos hvilket alla möjligheter, alla krafter ligga inneslutna, medelåldern är den fullmogna skörden, den redan till utveckling komna kraften.

Hvad oss kvinnor beträffar är det ju först sedan vi passerat de första ungdomsåren, vi erhålla full handlingskraft och handlingsfrihet att verka för mänsklighetens väl. Det borde således oss angeläget vara, långt mer än hvad nu är fallet, att göra oss fysiskt så väl som andligt rustade för denna höga uppgift. Den lilla trupp behjärtade kvinnor, som gjort det till sitt mål att visa sina systrar huru genom lämpliga kroppsöfningar i viss mån årens härjande framfart kan häjdas, är själf den bästa illustration till den idé, de vilja främja. Man ser bland dem visserligen en hel del yngre kvinnor, men de flesta ha redan de första ungdomsåren bakom sig, utan att man kan märka det minsta aftagande i lemmarnas smidighet och kroppens vigör. Att detta är fallet med gymnaster af facket är kanske ej tillräckligt öfvertygande, men hos den lilla kår af frivilliga, som gymnastikföreningen »kallat under fanorna», kan man konstatera samma förhållande.

Just emedan jag förutsedt, att jag här skulle stöta på det största motståndet, har jag börjat med att framhålla friskgymnastikens nytta och stora fördelar för kvinnor af medelåldern, men naturligt är, att för den kvinliga ungdomen, som skall fostras till mödrar för ett kommande släkte, ställer sig frågan ännu viktigare. Det borde ligga hvarje moder, hvarje uppfostrare, ja hvarje ung flicka själf om hjärtat, att genom lämpliga öfningar bibehålla kroppen ungdomligt spänstig och frisk.

Hur många flickor fortsätta väl efter skoltiden med friskgymnastik, den lättast tillgängliga, af årstid och väderlek minst beroende af all slags idrott och otvifvelaktigt den på vetenskapliga grunder bäst fotade? Man väntar till dess en sned rygg, ett försvagadt nervsystem eller något liknande sjukligt symptom tvingar den unga flickan att taga sin tillflykt till sjukgymnastik, då ett förståndigt idkande af friskgymnastik skulle göra detta medel obehöfligt. Frukten för överansträngning bortfaller alldeles vid den minsta kännedom om det

lingska systemet. Ledarinnorna af de här nämnda gymnastikkurserna veta i sin egenskap af teoretiskt och praktiskt utbildade gymnaster väl att lämpa öfningar och rörelser efter elevernas konstitution och krafter.

Det förtjänar här att påpekas, att just med tanke på de nyss ur skolorna utgångna unga flickorna, man inom Gymnastiska Centralinstitutet för dem anordnat särskilda kurser, (mellan 11—12 förm. tvenne ggr i veckan) hvilka ledas af en af institutets skickligaste lärarinnor.

* * *

Men låtom oss återgå till vår gymnastikafton. Timmen är förbi, den trupp, hvars öfningar vi nyss beundrat, upplöser sig och en ny skara rycker in. Denna är tydligen sammansatt af helt andra element än den föregående. Den lilla frikår på omkring 50 »man», som nu samlas, utgöres af kvinnor, de flesta med ett ensidigt, ansträngande arbetes prägel öfver sig. Och ej underligt, ty vi ha framför oss idel *arbeterskor*, detta ord taget i sin bokstafliga bemärkelse.

Det kommenderas uppställning. Öfningarna begynna. De krökta ryggarna rätas ut, de styfva lemmarna sträckas, det kommer färg i de bleka kinderna, spänstighet i de slappa stegen. Det förekommer som ett underverk att ett par timmars gymnastiköfningar i veckan kan sätta pli på och ge spänstighet och kraft åt kroppar, försvagade genom mångårigt, stillasittande arbete i sytaliern, i fabriken, vid butikdisken eller renskrifningsbordet. Men så är emellertid fallet. Åsynen af den lilla friskara ur arbeterskornas led, som samlats kring sin unga ledarinna, en gymnast ur den högre afdelningen, verkar värtaligare än något föredrag i hälsolära, uppbyggligare än någon exercisuppvisning. Om man någonsin tviflat på friskgymnastikens nytta, viker tviflet inför de obestriddliga fakta, man här har framför ögonen.

Förtjänsten af att ha kallat denna gymnastikgrupp, rekryterad ur den arbetande klassens kvinnor, till lif, tillkommer i första rummet kaptan Silow samt några från Centralinstitutet examinerade lärarinnor, genom bildandet af det s. k. *Kvinliga gymnastiksällskapet*. Det är detta sällskap, som allt sedan våren 1888 anordnat gratiskurser (terminsafgifterna äro endast 1 kr. och 1: 25) i friskgymnastik för *arbetande kvinnor*, kurser hvilka utan ersättning ledas af en utbildad gymnastiklärarinna. Upprepade gånger har i pressen denna välsignelsebringande del af våra kvinliga gymnasters verksamhet varit omtalad,

och med skäl har densamma vunnit det erkännande, som hvarje af människokärlek och en lefvande öfvertygelse buren idé framkallar. Men man kan ej nog framhålla dessa gymnastikkursers betydelse, aldrig för ofta fästa uppmärksamheten därvid. Den skara på omkring 100 arbeterskor, som årligen begagnar sig af dessa ypperliga kroppsöfningar kan väl sägas vara försvinnande liten, jämförd med vår ofantliga arbeterskehär, men fåtalig som den är, utgör den icke för ty, en liten kärntrupp, som bär upp idén och som, eldad af de skickliga och oegennyttiga ledarinnorna, skall veta att sprida den i allt vidare kretsar.

Ty ännu finnes det god plats för nya skaror af frivilliga i Centralinstitutets ljusa, rymliga salar, och ännu återstår åtskilligt af kroppslig lättja, andlig tröghet, för att ej tala om en dryg portion fördom att öfvervinna, innan smaken för friskgymnastiska öfningar kan sägas ha fått en allmän spridning hos oss. Det är dock att hoppas, att denna smak år från år skall vinna allt större insteg bland Sveriges kvinnor af alla stånd, yrken och åldrar.

L. D—n.

Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet.

Allmänna Stipendiefonden. Vid stipendiekomiténs sammanträde den 30 november bestämdes, att följande ändamål skulle med 1897 års stipendier tillgodoses: Utbildning till lärarinna i huslig ekonomi för folkskola; idkandet af studier vid universitet, högre lärarinneseminarium samt folkskolelärarinneseminarium; genomgående af kurser i sjukvård; i mönsterritning vid Tekniska skolan samt Handarbetets Vänners väfskola; vidare barnmorskekurs med uteslutande rätt för kvinna med elementarskolebildning att söka stipendiet.

Närmare upplysningar om ansökningstid, kompetensvillkor m. m. komma att tillkännagifvas i allmänna tidningar under loppet af januari månad 1897.

Gåfvor till Förbundet. Af friherrinnan Stanislas Barnekow född Wrede, fröken Sigrid Leijonhufvud samt redaktör S. A. Hedlund ha till Förbundet under loppet af hösten som gåfva öfverlämnats flere intressanta *bref och skrivelser från Fredrika Bremer*, utgörande en värdefull början till den samling autografer och andra föremål, förknippade med minnet af den fräjdade författarinnans person och verk, som Förbundet hoppas kunna få till stånd.

Till Fredrika-Bremer-Förbundets ombud i Malmö har styrelsen utsett fru *Siri Petré*n, och till ombud i *Kristinehamn* fröken *Alma Scherdin*, hvilka båda godhetsfullt åtagit sig detta uppdrag.

Fredrika-Bremer-Förbundets bokkomité har i år haft ett särdeles tråget arbete. Barn- och ungdomsböcker ha denna jul utkommit i ovanlig mängd, men kvaliteten har ingalunda hållit jämna steg med kvantiteten och komitén har efter samvetsgrann och omsorgsfull pröfning sett sig nödsakad att utgälla ett stort antal. De gillade böckerna, för såväl i år som föregående år, äro som vanligt utställda å Förbundets byrå, där äfven boklistor och de af komitén afgifna omdömena finnas tillgängliga.

Känner man något till, huru mycket osundt kram, som stundom utbjudes såsom ungdomsläsning; huru mycken pjunkig sentimentalitet en del af den engelska öfversättningslitteraturen inrymmer, huru många ohyggligheter vissa äfventyrsromaner bjuda på, huru torra och för barn absolut ointressanta somliga såsom »ovanligt roliga» betecknade barnsagor kunna vara, så kan man ej annat än finna, att det för föräldrar och målsmän bör vara särdeles välkommet att vid sina bokinköp få den ledning, som genom bokkomiténs arbete erbjudes dem.

Från skilda håll.

Guldmedaljen Illis quorum meruere labores har af k. m:t tillerkänts fröken *Hilda Casselli*, med anledning af hennes den 31 okt. d. å. inträffade 60-årsdag. Sedan 1868 föreståndarinna för Normal. skolan för flickor, har fröken Caselli med erkänd skicklighet skött denna inflytelserika och ansvarsfulla befattning, hvarjämte hon inlagt stora förtjänster inom en del viktiga pedagogiska värf, som blifvit henne anförtrödda. Bland dessa intager det, då hon 1885 jämte fru *Sophie Adlersparre* utsågs att vara medlem i komitén för »Undersökning af Sveriges högre flickskolor», det mest framstående rummet.

Med anledning af födelsedagen öfverlämnades af forna lärjungar till fröken Casselli grundplåten till en fond, som skall bära hennes namn, och hvaraf räntan har till ändamål att utgå som stipendium till en lärjunge af Normalskolans högre klasser.

Dansk Kvindesamfund har, med anledning af att den 15 dec. 25 år förgått sedan föreningen stiftades, firat denna högtidlighet med festliga sammankomster öfverallt i landet, där Dansk kvindesamfund har »kretsar».

Fredrika-Bremer-Förbundet har med anledning af dagen tillsändt den köpenhamnska kretsafdelningen ett lyckönskningstelegram.

Antalet kvinliga studenter i Uppsala har stigit jämförelsevis hastigt under de sista åren. Innevarande termin hafva de varit 33, af hvilka 16 tillhört Stockholms nation. 5 af dessa äro medicine kandidater, hvaraf en amanuens vid patologiska institutionen; en juris kandidat; 6 filosofie kandidater och 4 medicine studerande.

Litterära notiser.

Fredrika Bremer. *Biografisk studie af S. L—d Adlersparre och Sigröd Leijonhufvud (2 Delar.)*

Detta verk utkommer fullständigt till julen. I Dagnys 7:de häfte har redan införts en kortare anmälan af detta verk, författad af fil. kand. fröken *Lydia Wahlström*, hvilken tack vare utg. tillmötesgående haft tillfälle att i korrektur studera arbetet i sin helhet, innan dess sista häfte varit synligt i bokhandeln. En mera utförlig kritik af det utmärkta arbetet, äfven den förf. af fröken Wahlström, kommer att inflyta i första häftet af 1897.

Godt bord. En beskrifningsbok för hemmet. Ofvanstående vackra publikation, utkommen på Wahlström och Widstrands förlag, har, efter hvad företalet utvisar, som förf. *Sigröd Nordenfalk*, hvilken häri framlägger en driftig och klok husmoders 25-åriga erfarenheter inom det som hör till köksdepartementets och matlagningskonstens område. Kompetenta domare inom facket, med hvilka vi rådfört oss, hafva gifvit de amplaste loford åt denna »beskrifningsboks» enkla, rediga uppställning, förträffliga matrecepter och i allt gedigna innehåll. Bokens prydliga och tilltalande yttre svarar till fullo mot det aptitliga innehållet. En mer praktisk och lämplig julgåfva kunna vi ej önska våra svenska husmödrar.

* * *

Sveriges konungalängd intill närvarande tid med 3 taflor och 2 tabeller af *A. W.* och *F. W. Edelsvärd*.

Idén med detta arbete, i hvilket planscherne *) äro hufvudsak, texten bisak, är att i hem och skola, framför allt i hem, väcka barnens intresse för vår historia och äfven hos dem genom åskådningen underlätta inlärandet af historiska uppgifter.

Medels särdeles vackra planscher, som väl lämpa sig som väggdekorerung i barnens rum eller på skolsalens väggar, göres de unga förtrogna med dragen af våra konungar från Gustaf Vasa till Oscar II. Kring hvarje porträtt återfinnes konungens valspråk, årtalet mellan hvilka han regerade och några dekorationer, som åskådliggöra en eller annan viktig tilldragelse från hans regering. Så t. ex. finna vi vapnen af de provinser, som då eröfrats eller ett monument, som hufväst minnet af en vunnen seger, såsom Schwedenstein eller monumentet på slagfältet vid Lund. Äfven de fredliga idrotterna äro ihågkomna i dessa ramverk, som omgifva porträtten.

Att dessa taflor äro i hög grad ägnade att roa och intressera barn, har jag själf varit i tillfälle att både i skola och hem pröfva.

*) Detta är orsaken hvarför det ej upptagits i bokkomiténs lista.

Skolorna kunna för ett så lindrigt pris aldrig få en vackrare och för väckande af det historiska fosterländska sinnet mera lämplig väggprydnad.

De nedanför taflorna befintliga *tabellerna*, som efter en gammal idé blifvit noggrannt utarbetade, innehålla symboliska tecken för de viktigare tilldragelser, som för hvarje år timat i Sverige från 1521 till 1894. Det är en ganska sinnrikt utarbetad symbolik, för hvilken redogörelse följer i det planscherna åtföljande häftet: »Lyra» = universitets stiftande; »upprätt svärd» = uppror; »viktskålar på ett svärd» = hofrätts stiftande; »palmkvistar i kors» = fredslut o. s. v.

Nekas kan ej, att kan man lätt och ledigt tyda alla dessa tecken, sitter man inne med åtskillig faktisk kunskap, och det finnes barn och ungdom, som dessa historiska rebus roa alldeles ofantligt. Och för dem, som de intressa, blifva de af nytta. Det tilltalar och väcker den lust för gissning och dylik tankeöfning, som finnes hos så många unga människor. Särskildt i familjer med många barn, där flere jämnåriga syskon kunna med tabellerna pröfva hvarandras skarpsinne och historiska fackkunskap, föreställa vi oss, att de blifva mycket välkomna.

Några få oriktigheter, hvilka äro en följd af rutornas fördelning efter årtal och de många svårigheter, som vidlåda första upplagan af ett dylikt arbete, kunna ej vilseleda. Att tabellernas uppgifter i hufvudsak följa Odhners stora lärobok, begagnad vid alla svenska skolor, medför åtskilliga fördelar.

Kritiken har om dessa tabeller sagt, att något historiskt sammanhang ej genom dem erhålles. Detta är mycket santt, likaså att sammanhanget mellan händelserna är den viktigaste historiska kunskapen. Men lika obestridigt är, att den historiska minneskunskapen af enstaka fakta är en nödvändig grund, och kunde detta åskådningmaterial bidra till dess vinnande på ett angenämt sätt, vore ej litet vunnet. Visst är, att en konstnärligare och nyttigare väggprydnad i de ungas rum får man söka efter för det därå utsatta priset. (Med färglagd pl. 7 kr., icke färglagd 6 kr.)

E. Fries.

Böcker för barn och ungdom julen 1896.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets Bokkomité.

Sveriges vittra storhetstid. Af *Hellen Lindgren*. I. Frihetstiden. Pris 2,75. II. Gustaf III:s tid och Eftergustavianerna. Pris 3,75.

Redan af titeln och författarenamnet kan man förstå, att ofvannämnda arbete ej kan inordnas under rubriken ungdomslitteratur. Men under läsningen däraf blifva vi öfvertygade om, att äfven mogna ungdom med god skolbildning skall ur en stor del af detta verk kunna hemta vida mer både nytta och nöje än de i allmänhet kunnat göra af sina föregående läxor i litteraturhistoria.

De litterära personligheter, som här på ett så talangfullt sätt tecknas, framträda nämligen så åskådliga och lifslevande, att man ej behöfver den djupa lärdomen till hjälp för att, åtminstone till en viss grad, känna sig bekant med dem. De utvalda smakbitar ur sitt snilles fatatur, som nästan hvar och en författare har med sig, bidraga ju också att göra de litterära storheterna fattbara och intresserande äfven för ungdomen.

Att mycket af bokens gedigna innehåll ej är njutbart för andra än kunniga och utvecklade personer, behöfver knappast påpekas.

Sjölif. Fri bearbetning från engelskan. Af *Adolf Ekelöf*. Pris 25 öre häftet.

Få äro väl de ynglingar, som ej vid 14, 15, 16 års ålder svärma för hafvet och för det friska sjölifvet med alla dess äfventyr, verkliga och inbillade.

Blotta benämningen af de olika slagen af skepp och fartyg brukar ljuda som musik i dessa själskande ungdomars öron, och ingen lektyr är dem kärare än den, som afhandlar sjömannens lif och allt hvad därmed står i förbindelse.

Vi betvifla därför ej, att våra svenska ynglingar med stor förtjusning komma att mottaga ofvannämnda arbete, hvars fyra första häften nyss utkommit, och blir boken i sin helhet lika underhållande, som dessa häften lofva, så lyckönska vi både yngre och äldre till en instruktiv och roande läsning.

Första häftet innehåller egentligen en liten lärokurs i segling

samt i de vanligaste sjötermernas rätta betydelse. Därefter lämnas en noggrann teckning i både ord och bild af en mängd olika fartygstyper. Och i följande häften gifvas lifliga skildringar af sjöslag samt af de hjältar, som därvid hafva utmärkt sig. Af särskildt intresse är teckningen af amiral Nelsons strider, segrar och död.

Skada att denna bok, tillfölje af sin dyrhet, kanske ej blir tillgänglig för så många, som vi skulle önska. Den skall nämligen utgöras af ej mindre än 50 häften. Alltså kommer priset att uppgå till den respektabla summan af 12 kronor 50 öre.

För ynglingar öfver 16 år torde boken bäst lämpa sig.

Ur djurlifvet i främmande länder. Af *Nordahl Rolfsen*. Svensk upplaga utgifven af *J. C. von Hofsten*. Pris 2,75.

Förlidet år utkom af samme förf. »Bilder ur djurlifvet i Norden», och planen till nu föreliggande bok synes vara uppgjord på ungefär samma sätt, med den skillnad likväl att dessa skildringar äro hemtade från namngifna författare, bland hvilka finnas sådana berömda forskningsresande och naturkunnige som Humboldt, Baker, Livingstone, Anderson m. fl. Inga oriktiga eller vilseledande uppgifter om det ena eller andra djurslaget torde förekomma. Men de korta uppsatserna hafva något anekdotmässigt, något fragmentariskt, som i allmänhet icke plägar utöfva någon synnerlig dragningskraft på yngre läsare. Bland dem, som särskildt äro djurvänner, böra dock finnas många, för hvilka dessa drag »ur djurlifvet i främmande länder» böra blifva välkomna. För barn af åldern 12—14 år.

Frithiof Nansen 1861—1893 af *C. W. Brögger* och *Nordahl Rolfsen*, med bidrag af *R. Retzius*, *F. Richthofen*, *H. Mohn*, *E. von Toll*, *Aksel Arstal* m. fl. Pris 11 kr.

Att gifva någon närmare redogörelse för arbeten af den art som detta, ligger utom planen för dessa bokanmärkingar, hvilka blott gälla ungdomslitteratur. Vi vilja därför blott uttala vår åsikt, att den högst intressanta lefnadsteckning, som prof. Brögger och Nordahl Rolfsen lämnat af den berömda nordpolsfararen, med både nytta och nöje kan läsas af de unga, ehuru den visserligen ej är särskildt afsedd för dem. De skola i detta arbete finna en vida hälsosammare näring för sin fantasi än i de spännande äfventyrsböcker eller intetsägande romaner, som alltför ofta utgöra deras vanliga lektyr. Den lefnadsfriske och handlingskraftige Nansen är just en hjälte efter ungdomens smak, och de liffulla skildringarna af det glada friluftslif, han har haft den lyckan att få föra sedan sin tidiga barndom, jakterna och skidturerna, färderna till Grönland m. m. måste ovilkorligen tilltala hvarje ungdomsfriskt sinne. — Ungdom öfver 16 år bör med nöje kunna läsa det utmärkta arbetet, ehuru det visserligen i de vetenskapliga uppsatserna finnes åtskilligt, som det behöfves full mogenhet för att förstå och uppskatta. Ledsamt nog är det höga priset ett hinder för bokens allmänna spridning bland ungdomen.

I. **Från Magdeburgs förstöring** af *O. W. von Horn*. II. **Kamraterna**. Af *Frans Hoffmann*. Öfversättning från tyskan. Pris 1 krona.

Vi ha i vårt land verkligen ingen brist på olika samlingar af ungdomsböcker. Icke desto mindre ha vi nu att omtala en ny samling, som under titeln »Läsning för de unga» i år uppträder. Det redigeras af Henning Wendell.

Boken nr 1 innehåller två berättelser. Den första »Från Magdeburgs förstöring» innehåller en enkel, och som det synes, mycket trovärdig skildring från den tid, då Magdeburgs rysliga förstöring ägde rum. Hufvudpersonerna äro den fromma prästen Thodänus och hans hustru, hvilka fly ur den förstörda staden. De begifva sig först till Hamburg, där Thodänus får anställning som präst. Det hade varit önskvärdt, att förf. angifvit huruvida prästen Thodänus är en historisk person och framförallt om hans dagboksanteckningar äro »äkta». I innehållet och stilen förefaller de så.

Den andra berättelsen »Kamraterna» är af den från 50-talet välbekante Frans Hoffmann. Dessa kamrater äro tre unga vänner, som stå hvarandra bi i nöd och faror, såväl i England och i Indien som på hafvet. Den enes, Jacks, profession är att rädda människolif. Alla öfverträffa hvarandra i mod och ädelhet. Berättelsen är något gammalmodig, men oskadlig. Åldern 12—14 år.

Johanna från Domrémy, gemenligen kallad jungfrun af Orléans, hennes lefverne, bedrifter och martyrdöd, af *Samuel Clemens* (Mark Twain). Fritt till svenskan af *Anna Geete*. Fyra häften å 1 kr.

Denna nya skildring af den kända Orléanska jungfrun, synes icke vara särskilt afsedd för ungdom, ehuru den äfven af ungdom öfver 18 år bör kunna läsas med intresse. Uppställningen är originell, såsom var att vänta af den kände amerikanske författaren, hvilken äfven med mycken pietet har behandlat sitt ämne.

Kamp och seger. Kulturhistoriska bilder från den romerska kajsartiden. Med 41 teckn. Pris 3 kr.

Skådeplatsen för de händelser, hvilka här skildras, är först Kartago, sedan Neapel och slutligen Rom. Den tid till hvilken de äro förlagda är kajsar Septimii Severi regeringstid och ämnet för berättelsen är den förföljelse, som kristendomens bekännare hade att utstå under denna period. Med undantag af kajsar Septimius Severus och Tertullianus, hvilka skymta fram i berättelsen, äro personerna ej hentade ur historien. Bokens hjälte är en ung romersk legat, Licinius, hvilken förälskat sig i Julia, en ung kristen flicka i Kartago. För hennes skull använder han länge det stora inflytande han äger öfver den romerska prokonsuln till att hindra förföljelser mot de kristna, men då han ser att Julia fattat tycke för en ung man, tillhörande Montanus' sekt, äggar han prokonsuln att påbjuda kristianernas utrotande. Under förföljelserna lider den kristne ynglingen martyrdöden på amfiteatern, och Julia lämnar med sin familj Kartago.

Efter Julias afresa gripes Licinius af ånger öfver det oädla i sitt handlingssätt och öfvergår efter mycken inre strid till kristendomen. Till straff för sitt affall sändes han på kajsarens befallning till Sardinien, där han tillika med andra kristna fångar får arbeta i bergverken. Han lyckas emellertid med en ung flickas tillhjälp att fly från Sardinien och kommer efter många svårigheter till Rom. Där blir han igenkänd och gripen samt dömd till döden. Han låter underrätta Julia, som nu är bosatt i Rom, om det öde, som väntar honom. Hon skyndar till det kajsersliga palatset, kastar sig för kajsarens fötter och ber om nåd för Licinius. Kajsaren, hvars lif hon en gång räddat vid en fest i Neapel, kan ej afslå sin räddarinnas bön, han skänker Licinius lifvet, men dömer honom till evig landsflykt. Efter en tid får han likväl återkomma till Rom och blir då förenad med Julia.

Berättelsen är allvarlig — ehuru ej särdeles djup — och på samma gång underhållande och lärorik. Den innehåller nämligen en mängd ganska goda kulturskildringar, hvilka, där så kunnat ske, belysas af illustrationer. Så finnas t. ex. afbildningar af »kristna martyrer på Roms amfiteater», »en gladiatorstrid», »det inre af ett romerskt hus», »målningar från katakomberna» m. m.

Boken bör blifva en både roande och lärorik läsning för ungdom öfver 15 år. Egendomligt nog är intet författarenamn utsatt.

Pavo Makkran. Bilder från finnarnes lif under Krabbe- och Gyldenlöwe-fejderna i Värmland, af *Gustaf Schröder*. Pris 3,75.

Pavo Makkran är en fortsättning på den i fjor utkomna Pekka Huskoinen. Det är sålunda fullkomligt öfverflödigt att yttra oss om boken, då Gustaf Schröders namn är väl känt bland Sveriges ungdom.

Denna del afhandlar till stor del de gränsstrider i Värmland mellan svenskar och norrmän, som voro en sida — förut ej mycket känd — af krigen, som fördes mellan Sverige och Danmark under Karl X:s och Karl XI:s regeringar. Säkert är, att vi förut ej vetat med hvilket mod och hvilken uthållighet finnarna deltog i fäderneslandets försvar.

Boken passar 15—17-åringar.

Sjömän. Norska sjömäns äfventyr efter muntliga meddelanden återberättade af *Nordahl Rolfsen*. Auktoriserad öfversättning af C. J. v. Hofsten. Pris inb. 2,75.

Det är en verkligt god bok, denna »de oberömdas saga», som Nordahl Rolfsen här gifver oss. De flesta berättelserna äro ägnade att framvisa sjömanslifvet i dess bistra, hårda verklighet, och för vekliga stadsinnevånare eller trygga landtbor är det nyttigt att tänka sig allt hvad människor kunna uthärda, att få en föreställning om de försakelser och faror, hvilka äro förenade med sjömannens yrke. Af synnerligt intresse äro de skildringar, hvarest den gamle ishafsfararen Svend Foyen har ordet. Men till ombyte får läsaren en liten humoristisk bit sådan som den om kaptenen på ångbåten mellan England

och Sverige. Fartyget stötte på grund och blef stående, men befälhafvaren lät framtaga metdon och lugnade de ängsliga passagerarne med den förklaring, att han ville bjuda dem på bankfiske. »Flaggan» är en annan liten berättelse om en kapprodd i St. Nazaires hamn, ypperligt skildrad af en enkel norsk sjöman »hans käraste minne»; det gällde ju också att vinna seger åt den norska flaggan! — Ett skeppsbrott på Afrikas kust och fångenskap hos de vilda kafferna är ämnet för *en* berättelse, en fraktfart på Svarta hafvet under Krimkriget's dagar skildras i en annan; här är, som synes, mycken omväxling och ingen brist på äfventyr, som icke äro alster af en otyglad och osund fantasi. Ändamålet med boken är, som förf. säger, att barnen icke skola »sakna kännedom om det stånd, som genom sin dagliga lifsgärning håller folkets sinne öppet för manlig bedrift». För ungdom öfver 15 år.

S:t Markus-lejonet, berättelse från Venedigs storhetstid af *G. A. Henty*. Öfversatt från engelskan af *d:r P. Hallström*. Med sex illustrationer. Pris 3 kr.

En mycket stor del fria fantasier och en mindre del verklighet, utgör oftast grundlaget för de äfventyrsböcker, hvilka äro så begärliga för den ungdom, som ännu står på barnålderns gräns. Ett visst mått af historisk och geografisk kunskap är likväl en nödvändig förutsättning för att rätt hafva nöje af denna lektyr. Henty är också en gammal bekant, och flera af hans böcker hafva tillvunnit sig mycket bifall. Den nu utkomna nionde volymen af Billes ungdomsbibliotek innehåller af ofvannämde förf. en skildring från Venedigs storhetstid, en tid som visserligen ligger många århundraden bakom oss, men som är mer än vanligt ägnad att intressera oss.

Under de oupphörliga fejderna emellan de stora republikerna i norra Italien var det lätt tillfälle för en stark och oförskräckt yngling att bana sig väg till ära och utmärkelser. Bokens hjälte, Francis Hammond, son till en i Venedig bosatt engelsk köpman, lyckas också få vara med om flera af de stora sjöslag, som utkämpades emellan Genuas och Venedigs flottor, såsom striden vid det nuvarande Porto d'Anzio, vid Pola m. fl. ställen, att icke räkna alla sammandrabbningar med piraterna, hvilka under denna tid svärmade omkring vid Medelhafvets södra kuster. Naturligtvis är det en intrig med i spelet, en sammansvärjning, som Francis lyckas uppdaga, och ett par unga flickor, som han upprepade gånger räddar från att bortföras och falla i händerna på en skurkaktig venetiansk ädling. Denne förföljer Francis med sin hämnd och bringar honom i den mest kritiska belägenhet, men Francis räddar sig dock alltid genom sitt mod och sin skarpsinnighet, och sedan han äfven befriat Korfu från sjöröfvarnes anfall, måste man med guvernören på denna ö utropa: »Underbart i sanning!»

Boken är underhållande, men i synnerhet i början något trögläst. Detta kommer sig däraf att de handlande personerna ständigt använda långa svarfvade meningar, då de skola yttra sig och till och

med de unga hålla tal för hvarandra i stället för att samtala. Måhända fordrade den höfviska seden vid slutet af 1300-talet en viss sirlig omständlighet, som nu förefaller oss alltför tung och tröttande. Öfversättningen är i allmänhet god, men att använda det gammalmodiga, småstadsaktiga ordet »bjudning» är icke lyckligt funnet. Det låter egendomligt, då någon säger sig hafva varit »på bjudning» efter att hafva bevistat en storartad fest hos dogen Contarini. — Med de fint utförda illustrationerna, det stora formatet och bokens utstyrel i öfrigt är priset billigt, i jämförelse med hvad öfriga julpublikationer kosta. Passar för mogen ungdom.

Bilder ur Danmarks historia af J. C. v. Hofsten. III. Pris 2,75 med porträtt.

Fröken v. Hofsten bjuder nu på 3:dje delen af sina bilder ur Danmarks historia. Om denna bok kunna vi endast upprepa, hvad vi om dess föregångare sade förliden jul. Vår skolgång bör med glädje omfatta tillfället att få goda och underhållande skildringar ur Danmarks historia, som fyllnad till de mycket magra redogörelserna ur detta lands historia, som förekomma i våra historiska läroböcker. Vi bjudas denna gång först på bilder från den sinnessjuke Kristian VII:s och hans olyckliga drottning Karolina Matildas tid och vidare en teckning af den folkkäre Fredrik VI och hans tid. Boken lämpar sig bäst för ungdom från 14 år.

Skildringar ur historien och lifvet för ungdom. Pris 2,50.

Författaren till — eller troligen samlaren af — dessa s. k. skildringar ur historien och lifvet har visligen icke satt sitt namn på titelbladet. Boken börjar med en liten bit ur Spartas historia och slutar med en berättelse om Abraham Lincoln. Den är alltså i sanning omfattande, men så bjuder den också på 87 olika bitar af det mest växlande innehåll. Då det i vår tid verkligen finnes historiska skildringar och till på köpet goda sådana, kunna vi omöjligen förstå, hur det kan falla någon in att till ungdomens tjänst utgifva en anekdotsamling — annat namn förtjänar den ej — som ifrågavarande bok. Vi återfinna i samlingen många gamla bekanta historier ur franska och tyska öfversättningsböcker från 60- och 70-talet. Hvarför svenska barn skola bjudas på bitarna om Gustaf Adolf och Karl XII är ofattligt.

Låt oss taga reda på innehållet i Karl XII. Först få vi höra något om honom, då han är 15 år gammal, så återförs vi till den tid, då han var mycket liten och hade sköterska, så är han tillsammans med sin lärare Nordenhjelm — därpå med förbigående af alla öfvergångar befinna vi oss med Karl XII i Polen. Lika hastigt föras vi till Stralsund och få till lifs en välbekant anekdot, så föras vi hasteligen tillbaka till Pultava och sist kommer en liten karakteristik af konungen.

På titelbladet står att läsa: »Med talrika illustrationer». Talrikheten kan icke förnekas, men att illustrationerna icke äro af yppersta slag, därom kan hvar och en öfvertyga sig, som öppnar boken.

Djurens lif af *A. E. Brehm*. Förkortad upplaga af *Carl Cederström*. Pris 12 kr.

Detta arbete, hvilket af oss omnämndes i föregående års bokrevy, ehuru endast fyra häften, omfattande däggdjuren, då voro utkomna, föreligger nu afslutadt. De sista delarna af detta verk äro utarbetade med samma sakkännedom och omsorg som de första och äro äfven lika rikt illustrerade. Vi hoppas, att det jämförelsevis låga priset skall locka många, som ej hafva råd att skaffa sig den stora upplagan, att köpa det utmärkta och värdefulla arbetet. Det passar särdeles väl till läsning för mera mogen ungdom.

Den svenska odlingens stormän. Lefnadsteckningar för skola och hem af *Ellen Fries*, fil. doktor. Olof Rudbeck den äldre. Urban Hjärne. Jesper Svedberg. Pris 1 kr.

Vi anse oss, beträffande denna bok, endast behöfva omnämna, att den utkommit. Det borde falla af sig själf, att svenska hem och svenska skolor med tacksamhet begagna det tillfälle som Dr Ellen Fries nu lämnar oss att göra vår ungdom bekant med sådana stormän som Rudbeck, Hjärne och Svedberg. Vi instämma med varmaste hjärta i hvad förf. själf säger i sitt företal: »Att lära sig förstå sitt fäderneslands kultur, det är ock att lära sig att rätt älska den och att med fastare band knytnas vid den».

Förf. säger själf, att hon hufvudsakligen använt tryckta källor, hvarför ock intet nytt i hufvudsak säges om dessa våra stormän. Hon har emellertid gjort oss den mycket stora tjänsten att samla, sofra och bearbeta, hvad som förut varit åtkomligt endast på många olika håll. Biografierna äro enkla och lättfattliga, men också fria från allt försök att göra innehållet så lättsmält och »roligt», att det förlorar karakteren af att vara en allvarlig läsning. I god mening är det dock en mycket underhållande och rolig läsning.

Nordiska sagor berättade för barn af *Hedda Anderson*. Andra samlingen. Pris 2,25.

Äfven i år bjuder bokmarknaden på ett arbete af den för barnen och deras vänner välbekanta författarinnan Hedda Anderson. Det är, som synes af titeln, med en ny samling af nordiska sagor hon i år riktat vår barnbokslitteratur. Detta häfte innehåller jämte Völsungasagan några af vår ungdom mindre kända berättelser från nordens forntid såsom: Nials saga, sagan om Gunnlög Ormtunga och Skald-Ram samt Grette den fredlöses saga.

Dessa sagor äro framställda på ett sätt, som röjer både författarinnans stora berättartalang och hennes förtroliga bekantskap med barnanaturen. Alla detaljer, som ej kunna förstås af barn, äro uteslutna, likaså den stora mängd af bipersoner, hvilka i de isländska sagorna så ofta skymma bort hufvudfigurerna och göra berättelsen tung och svårfattlig. Stilen är så enkel och naturlig och alla händelser äro så klart och åskådligt framställda, att barnen helt visst skola känna sig hemmastadda i den värld Hedda Anderson

skildrar för dem. Vi äro öfvertygade om att dessa berättelser skola läsas af barnen med lika stor glädje som de i första samlingen förekommande sagorna, hvilka vunnit stor spridning och blifvit mycket omtyckta af vår skolorngdom.

Vi rekommendera på det varmaste det lilla förträffliga arbetet åt de föräldrar, hvilka vilja skaffa sina barn en god och värdefull bok. Det är egentligen afsedt för barn mellan 10—14 år, men sagorna äro så väl berättade, att de med nöje kunna läsas af både ung och gammal, så mycket mer som de tillhöra en litteratur, som bör vara kär för hvarje nordbo.

Valda berättelser ur tidskriften Talltrasten. Utgifven för barn och ungdom år 1866. Af *Emily Nonnen*. Pris 1,25.

Bland dem af vårt lands bildade kvinnor, som voro barn eller unga flickor under 1850-, 60- eller 70-talet, lefver helt visst det akta författarinnanamnet *Emily Nonnen* i friskt minne.

De komma ihog den glädje, med hvilken de och deras jämnåriga på den tiden läste hennes skrifter. Ja, de kunna kanske än i dag påminna sig både »Rubinringen», »Granatkorset» och flera andra af de goda berättelserna af *Emily Nonnen*.

Flitigt använde också den värderade författarinnan sin fina penna i barnens och ungdomens tjänst. Vi tro oss ej öfverdrifva, då vi påstå, att hon riktat vår barn- och ungdomslitteratur med minst ett tjugotal små goda böcker.

De berättelser af henne, som vi här hafva att anmäla, äro, som vi se, hemtade ur tidskriften »*Talltrasten*», som för 30 år sedan trycktes. Men detta oaktadt kunna vi ej finna dem i minsta mån föräldrade. En lika frisk som varmt religiös anda genomgår dem alla, hvarför vi med trygghet kunna rekommendera dem såsom en både rolig och nyttig läsning för 10—12-åriga barn. Vi vilja särskildt fästa uppmärksamheten vid de båda utmärkt väl tecknade biografiska skisserna: »Målaren och mulatten» samt »Den svenske blomsterfursten». Det är i sanning med ett visst vemod vi läsa *Talltrastens* rörande afskedshälsning till Sveriges barn. Må det tillåtas oss att å dessas vägnar bringa den ädla, gamla författarinnan ett varmt tack för all den glädje hon beredt dem.

Lord Lyntons myndling. Berättelse för barn af *Helena Brooks*. Öfversättning från engelskan af *E. Silfverstolpe*. Pris inb. 1,50.

Förf. till denna lilla bok har tydligen sökt att åstadkomma ett motstycke till *Frances Hodgson Burnetts* så allmänt kända och omtyckta »Den lille lorden», men hon har icke lyckats i sitt försök. Den sjuårige *Norman Rosslyn*, som här omtalas, kan svårligen hafva någon motsvarighet i verkligheten. Han tillhör en förnäm familj och blifver genom en oförutsedd händelse arftagare till sin förmyndares titel och ägodelar. I sin rättrådighet och sanningskärlek är han fast som klippan, men han är tillika en liten odräglig snobb,

icke blott därför att han ständigt talar om sitt adelsskap och de förpliktelser detta ålägger honom, utan äfven därför att han med sitt rätthafveri och sin lillgamla vishet anser sig ha rätt att döma öfver sin lärares och andras mindre goda uppförande.

Som en verklig absurditet förekommer hans i tid och otid uttalade åsikter i politiken. Han är »liberal» och »kan ej ändra tanke» i trots af att det lysande stamträdet, med alla dess grenar, vuxit fram ur konservativ grund. Af de i boken flyktigt skisserade damerna blir han smekt och beundrad, de äro färdiga att »kyssa ihjäl» honom, men med skäl kan betviflas att den lille Norman någonsin skall blifva en favorit hos den läsande ungdomen.

En hemlighet af Louisa Molesworth. Öfversättning från engelskan af *Anna Nordenfält*. Med illustr. Pris inb. 2,25.

Bland de många arbeten, som vi förut äga i denna genre, afsedda för unga flickor och stående på gränsen emellan romanen och ungdomberättelsen, intager denna bok icke något framstående rum. Innehållet är i korthet följande: Herr och fru Josselin hafva, för att tillmötesgå en döende släktings önskan, i sin familj upptagit en helt liten flicka för att uppfostras tillsammans med deras egen späda dotter. Båda barnen utgifvas för systrar och tro sig själfva vara det. Först när de äro uppvuxna skall den enas rätta börd uppdragas. Men helt naturligt komma dunkla rykten om förhållandet i svang och den verkliga dottern, som tror sig vara den upptagna, rymmer från hemmet. Efter åtskilliga pröfningar, som till slut få bukt på hennes obändiga lynne, får hon återkomma till föräldrarna under det att fostersystemen, som hela tiden varit ett mönster af älskvärdhet, icke blott får veta att hon genom släktskap på långt håll är förbunden med samma familj, utan därjämte att hon är arftagerska till stora rikedomar.

Intrigen är ganska genomskinlig och karaktersteckningarna icke synnerligen lyckade. Den snälla flickan är alltför änglalik, och den stygga visserligen ganska svår men egentligen alltför illa uppfostrad. Eller hvad sägs om ett barn, som i vredesmod vänder sig till sin mor och utbrister att hon behandlas som en hund i hemmet! — Författarinnan är i sitt hemland mycket uppskattad. Det hade varit önskligt om något bättre alster af hennes penna än detta hade blifvit öfverflyttadt till vårt språk.

Tre sjökadetter märkvärdiga öden och äfventyr af *W. H. G. Kingston*. Med 7 illustrationer af *E. Åberg*. Öfversättning från engelskan. Pris kart. 3,00.

Berättelsen börjar för mer än 50 år sedan, hvilket är föga att undra på, då de tre hjältarnes saga icke är förtäljd i denna enda första bok. Den ena af dem är bördig från England, den andre från Skottland, den tredje från Irland och alla äro de under af tapperhet, men de äro tillika hederliga, redbara, rättrådiga ungdomar och man unnar dem därför hjärtligt den välförtjänta belöning de erhålla då,

på bokens sista sida, alla tre samtidigt erhålla sina löjtnantsfullmakter. I följande publikationer få vi antagligen återse dem såsom officerare, kommandörer och till slut såsom »Tre amiraler».

Boken påminner om de äldre sjöromanerna och unga läsare skola väl knappt finna sig tillrätta vid frånvaron af alla nutida förbättringar, men lifvet på sjön och äfventyren på de stora hafven, samt striderna med sjörfölvare, kineser, negrer m. fl., erbjuda nog mycken omväxling för att de tre kadetterna skola erhålla tillräckligt många beundrare bland 12—14-åriga gossar.

Två små pilgrimer. En berättelse om staden Skönhet af *Frances Hodgson Burnett*. Pris 1,50.

»Två små pilgrimer» är en fin poetisk liten bok, just en sådan, som man kan vänta från Mrs Burnetts penna. Därtill är den mycket rolig och underhållande. De små pilgrimerna äro ett par fader- och moderlösa barn, Robin och Meg, som omhändertagits af en hård och ovänlig faster. Mat och kläder få de, men icke något annat. Gossen och flickan lefva på egen hand sitt rika fantasilif uppe i halmstackarna i en lada. »Kristens resa» är deras enda lektyr, och om de än icke fatta så mycket af bokens andliga innehåll, så ger den i alla fall deras fantasi en rik och kraftig föda. Barnen lefva på Chicagöutställningens tid, och med äkta amerikansk energi arbeta de, han på fältet och hon i ett mejeri, så allvarligt och duktigt, att de slutligen lyckas spara ihop pengar till en Chicagoresa. I den stora staden går det dem förunderligen väl — men man förvånas ej däröfver. Det måste gå dem väl, de äro så barnsligt friska, så på en gång varmhjärtade och energiska; de äro sagans askungar, som tro på lyckan och vinna henne. Rörande är att läsa om deras vänlighet mot en stackars ofärdig gosse, som är fattigare och olyckligare än de själfva.

Boken slutar med, att Robin och Meg bli upptagna af en rik, men ensam och olycklig man, hvars bekantskap de gjort på utställningen. De bli nu solskenet i hans lif.

Vi rekommendera boken på det varmaste åt 12-åringar.

Mina pojkar, en sommarbok för stora och små af *Gustaf af Geijerstam*. Illustr. af *O. Adelsborg*. 2:dra uppl. Häft. 2,50, kart. 2,75.

»Mina pojkar» är ingen nyhet för den läsande allmänheten; den uppträder endast i en ny skepnad med taflor försedd. Vi kunna endast instämma i hvad flere granskare sagt före oss, att den är en sällsynt väl skrifven bok om barn. Det är verkligen en glädje för gamla människor att läsa dessa skildringar ur det verkliga barnalifvet, så fria från alla de öfverdrifter och det pjäsk, som så ofta bestås i våra barnböcker. När vi slutat läsningen äro vi god vän och bekant med den resolute Olle, som Pappa törs sända i båt efter posten och med den slarfvern Svante, han som vid hemresan till Stockholm är blomsterpydd, både fram och bak, då han blifvit god vän med alla gubbar och gummor i trakten. — Att alla de fina

iakttagelserna af barnnaturen och de humoristiska skildringarna främst skola uppskattas af de vuxna, finna vi naturligt; kanske skola barn finna för litet roliga »händelser» i boken.

Vi skulle dock önska, att äfven barn läste denna bok, ej minst därför, att de sällan få i sina händer en bok, där språket är så klart, tydligt och flärdfritt.

Silfverbägaren. Öfvers. från engelskan af *Gylfe*. Med illustrationer af *Ottilia Adelborg*. Pris 2,50.

Bland den stora mängd af barn- och ungdomsböcker, som årets bokmarknad har att bjuda, anse vi ofvannämnda arbete för ett bland de bättre. Händelserna äro lifligt framställda, moralen är god och öfversättningen gjord med mycken omsorg.

Hufvudpersonerna i berättelsen äro gossar. En af dessa, Lucian, hvilken är upptagen som eget barn hos en herr Martin, är häftig och brutal men i grunden god och ädelsinnad. Martins egen son, Sam, är däremot smidig och behaglig till sitt yttre men har en opålitlig karakter. Sam begår en dag en bedräglig handling, som upptäckes af en kamrat, denne får härigenom stor makt öfver Sam och utöfvar på honom ett mycket dåligt inflytande. Emellertid händer det en dag, att en silfverbägare blir stulen från en granne till Sams fader. Lucians goda vän, en liten indiagosse vid namn Bunny, blir misstänkt för stölden, och några misstänka äfven Lucian. Bunny blir insatt i fängelse och Lucian, som tror sig veta, att hans vän ej skall stå ut med att sitta ensam i det hemska fängelset, följer honom dit och är honom till tröst och hjälp under sjukdom och bedröfvelse. Efter en tid kommer det äntligen i dagen, att det är Sam, som stulit silfverbägaren. Och den förtviflade fadern dömer då sin son att i kyrkan inför hela församlingen bekänna sitt brott och bedja om förlåtelse. Efter mycken ånger och sorg öfver sig själf, blir den förr så opålitlige ynglingen en redbar och bra människa, som på allt sätt söker försona, hvad han brutit.

Boken torde mest anslå 14—15-åriga gossar och flickor.

För svenska barn. Sagor och berättelser af *Eugenie Beskow*. Med 22 teckningar. Pris 2 kr.

Om vi ej misstaga oss, så är det sitt förstlingsarbete, som Eugenie Beskow här utgifvit, och vi kunna i så fall på goda grunder gratulera henne till en så lyckad debut på författarebanan. Hennes barnhistorier vittna i allmänhet ej blott om en liflig och fin uppfattning af barnen, af deras lif och tankevärld, utan också om en mycket god stilistisk förmåga. Berättelserna, »Ett underligt kalas», »Flyttningen», »Mias hemlighet» och »När pappa och mamma voro borta» äro i synnerhet särdeles pigga och roliga.

Gärna skulle vi dock vilja varna författarinnan för att allt för ofta lägga oriktiga ord i barnens mun, t. ex. det ordet »dom». Vi tro nämligen, att det kan vara menligt för de mindre barnens ännu outvecklade språksinne att i böcker finna sina egna språkförvräng-

ningar. Ty då dessa barn ju i allmänhet ej ännu hunnit att få klart för sig hvad som i språkligt hänseende än rätt eller orätt, kunna de lätt blifva vilseledda af allt för många kakografiska lustigheter.

De sagor och stämmningsbitar, som förekomma i boken, äro nog alltför abstrakta och poetiska för att kunna intressera småbarnen. Boken torde därför bäst lämpa sig för 12—13 åriga ungdomar, hvilka i allmänhet bruka vara särdeles roade af lustiga berättelser om mindre barn. Illustrationerna äro vackra.

Hemåt. Berättelse af *Ernst Evers*. Öfversättning från tyskan. Pris 1,50.

Vi skulle särskildt vilja rekommendera denna bok till högläsning inom familjer; och mycket bra lämpar den sig också till julklapp åt unga personer öfver 15 år. Vi hafva visserligen ingen anledning antaga, att den är företrädesvis skriven för de unga. Men då den innehåller vackra, kristliga lärdomar, gifna i en tilltalande berättelseform och på ett särdeles flytande språk, kan den ju vara en god insats i både de yngres och de äldres bibliotek.

Skolkamraterna samt tvenne andra berättelser af *Ottilia Wildermuth*. Öfversättning af *Annie Wall*. Pris kr. 1,25.

Beträffande innehållet skilja sig dessa tre berättelser högst obetydligt från hvarandra.

I den första, »Skolkamraterna», är hjältinnan en fattig ädel, ung flicka, som får ärfva en ung ädel grefvinna, hvilken varit hennes skolkamrat. I den andra berättelsen, »Lady Helene», få tvenne fattiga barn ärfva kläder, böcker och leksaker efter en ung lady, hvilkens lekkamrater de varit, och som dör i sin ungdoms vår. Och i den tredje »En julaften», blir en stackars fattig liten flicka upptagen som lekkamrat eller fostersyster åt en liten sjuklig lady, som också snart dör. Den lilla fattiga flickan ärfver nu hennes plats som barn i huset.

Något mer omväxlande motiv att skriva om skulle vi hafva önskat den goda *Ottilia Wildermuth*, men boken är i alla fall mycket from samt fullkomligt »renlärig».

Det gamla slottet, berättelse för flickor af *Rosa Mulholland*. Öfversättning från engelskan af *E. Silfverstolpe*. Pris 2 kr.

»Det gamla slottet» hör till de tämligen oförargliga, men också mycket medelmåttiga »halfromanernas» antal. Bokens hjältinnor äro tre fattiga fader- och moderlösa systrar, som bära de underliga namnen *Patricia*, *Dympna* och *Finola*. Jämte sin fostermor, den goda och älskvärda fru *Annesley*, begifva de sig till Irland för att slå sig ned på det gamla förfallna slottet *Banshee Castle*, som genom arf tillfallit deras äldre bror. Denne bror är dem fullkomligt obekant, då han mycket länge vistats i Amerika. På slottet lefva de ett i det hela lyckligt och fritt lif. Deras närmaste grannar är en rik irländsk

familj; husfadern i denna familj har själf arbetat sig upp till välstånd och uppträder nu som en mycket förträfflig social reformator för den fattiga befolkningen i sin hembygd. Han — eller egentligen hans unge son — anlägger nämligen fyra fisklägen på en liten ö, och öns befolkning kommer att lefva under ytterst gynnsamma ekonomiska förhållanden. Hos den rika irländska familjen få vi också göra bekantskap med en praktig kvinlig trädgårdsmästare, som otvifvelaktigt väcker vårt intresse och vår sympati. — En vacker dag uppträder de unga flickornas bror på slottet, han vinner allas deras hjärtan, men snart uppenbaras det, att han icke är deras bror, utan en aflägsen släkting — deras bror, som var en dålig person, är död i Amerika. Hvarför den aflägsne släktingen, Lord Tyrowen, gifver sig ut för de unga flickornas bror kan man aldrig riktigt förstå. Själf säger lorden, då han tillfrågas, hvarföre han ej upplyst familjens advokat om rätta förhållandet, »att han (advokaten) hade för brådtom att ge mig tid därtill». Det tycker man är bra underligt af en advokat. Emellertid slutas allt på bästa sätt. Patricia blir gift med den unge rike irländaren; Dymrna förlåter mycket snart den förefigne brodern hans underliga handlingssätt, och blir slutligen hans hustru. Den unga Finola slår sig på trädgårdsmästareyrket. Icke kan man med fog säga att läsningen af dylika berättelser väcker unga flickors håg för god och sund läsning; ej heller få de föreställningar, som mycket stämma med det verkliga lifvet.

Det gamla slottets hemlighet. Berättelse för flickor (10—16 år) af *Evelyn Everett-Green*. Öfvers. af *Wilh. Engelke*. Pris 2,50.

Arligen leta sig några af de många böcker, som i England skrivas för unga flickor, vägen hit och iklädas svensk dräkt. Dessa böcker äro ej utan förtjänster, de utmärka sig ofta för en ren och god anda och äro mången gång skrifna med talang. Oaktadt deras förtjänster kunna de dock ej räknas till de goda böckernas antal, ty deras innehåll är vanligen så intetsägande, så obetydligt, att de ej kunna göra något djupare intryck och följaktligen ej heller vara af någon betydelse för en ung flickas utveckling. Att flickor hysa någon särskild förkärlek för sådant sentimentalt pjoller, som vanligen fyller de arbeten, hvilka äro särskildt skrifna för dem, kunna vi ej tro. Vår erfarenhet är, att de gärna läsa böcker med djupare, sundare och allvarligare innehåll, om man blott skaffar dem sådana. Hvarför behöfves det för öfrigt skrivas så många särskilda böcker för flickor och gossar? Unge flickor och unga män lefva ju i samma värld och böra väl bli bekanta med hvarandras lifsområden, och deras läsning bör därför vara af den art, att den kan bidraga till hvarje ung människas sunda utveckling och förädling. Ett sådant resultat kan man ej vänta af läsningen af de ytliga och betydelselösa böcker, som anses passa till läsning för unga flickor, lika litet som af de vilda äfventyrsböcker, hvilka af många anses särdeles lämpliga för gossar.

Det är naturligtvis föreliggande lilla arbete, som närmast gifvit

anledning till ofvan uttalade reflexioner. Det har alla de förtjänster, som vanligen utmärka arbeten af detta slag, det är roligt, väl skrivet och en god anda genomgår det hela, men det passar ej för flickor öfver 14 år, därtill är innehållet för obetydligt och barnsligt. Den hemlighet det gamla slottet gömmer, är en liten gosse, som ej vill visa sig för människor, emedan han fruktar att blifva utskrattad för sin »vanskapliga figur». Han har nämligen efter en sjukdom erhållit en lindrig ryggradskrökning, så obetydlig likväl att den knappast är märkbar. Hans enda lefvande släkting, hans gamla morfar, hvilken han af flere skäl hatar och afskyr, och en gammal tjänarinna, som passar honom upp, våga ej sätta sig emot hans besynnerliga infall, af fruktan att framkalla ett utbrott af hans häftiga lynne, utan låta honom lefva ensam och gömd i det gamla slottet. Ett par barn, som valt det ödsliga huset till lekplats, upptäcka honom en dag helt oförmodadt och ingå vänskap med den lille enstöringen, som de en tid i hemlighet dagligen besöka. Umgänget med de båda barnen utöfvar det lyckligaste inflytande på den konstiga lilla gossen, som slutligen af deras föreställningar låter förmå sig att försona sig med sin morfar och att öfvergifva eremitlifvet.

Ehuru händelsen är sådan att den knappast torde finna någon motsvarighet i det verkliga lifvet, är boken dock ganska rolig och underhållande.

Sjöröfvare på Medelhafvet, af *W. G. H. Kingston*. Öfversättning. Två delar. Pris 2 kr. hvarje del.

Gossar vid 14—15 års ålder, hvilka i allmänhet bruka vara högst intresserade af sjöromaner, skola helt visst ej hafva något emot att få denna julklapp, och länge bör den också räcka för dem, då den utgöres af ej mindre än två tjocka delar.

Hjälten i boken, sjörövaren Zappo, är en äkta gammaldags romanfigur. Djärf, kallblodig, tapper, är han en skräck för alla sjöfarande på Medelhafvet, där han dränker och nedskjuter alla, som våga sätta sig till motvärn, då han anfaller. Men på samma gång är han, ej blott bildskön och stolt, utan äfven nobel i sitt uppträdande. Och för att vara bof uppför han sig verkligen mycket humant vid åtskilliga tillfällen, det måste medgifvas. En likaledes bildskön hustru äger han, men icke förty förälskar han sig i en engelsk miss, som sjöröfvarne tagit till fånga. Och då dennas fästman, en ädel och tapper sjöofficer, får order att förfölja sjöröfvarna och därunder lyckas befria sin fästnö, ber hon honom skona Zappos lif, därför att han bemött henne så väl under hennes fångenskap. Fästmannen utdelar genast befallning om att förföljelserna mot sjöröfvarne skola upphöra, hvilket dock förefaller oss något osannolikt. Man har svårt föreställa sig, att en officer af personliga skäl vågar handla så i strid mot sina order.

Sjöröfvarn och hans sköna maka blifva emellertid båda dödade genom ett kanonskott från ett grekiskt fartyg. Men för alla hederliga människor, som tagit del i händelserna, är slutet godt.

Boken har en något gammaldags prägel, men förefaller fullt oskadlig samt mindre uppjagande för fantasien än dylika böcker brukar vara.

Lavenders prestgård af *Theodora C. Elmslie*. Öfversättning från engelskan af *E. Silfverstolpe*. Pris 2 kr.

Hjältinnan i denna bok är en liten 7-årig flicka, Evangeline, som växer upp hos sin farfar i Lavenders prästgård. Hennes far är officer, och tjänstgör i Indien — om hennes mor vet man i början ingenting, det hvilat något mystiskt öfver hennes tillvaro, ja, man vet knappast, om hon lever eller är död. Den lilla Evangeline är i sanning ett underbarn, ett sådant, som endast den engelska barnboks litteraturen kan producera. Då hon en gång får se, huru en kattunge misshandlas af byns pojkar håller hon, 7-åringen, ett tal till dem, hvori hon bland annat säger: »Jag har varit så stolt öfver hur duktiga pojkar ni varit och tycker om att berätta det för alla främlingar, men nu skäms jag för er». Hon är också sin farfars adjunkt och läser om söndagarna med de minsta skolbarnen, och hos de sjuka kan hon sitta en hel dag och läsa högt ur bibeln. Äfven på andra område är hon mycket försigkommen; på sin lilla pony rider hon ensam omkring långa vägar för att aflägga besök hos grannarna. Hennes utveckling är dock mycket ojämn; då det en gång talas om en gammal elak herre, kaptan Ransom, som bor i hennes hemtrakt, frågar hon på fullt allvar, om han är en trollkarl, om han har stora betar och grönt hår, och om han äter upp små barn. Då hon sedermera besöker kaptanen, kallar hon honom »Ers majestät», fortfarande i den tron, att han är en trollkarl. — I Lavender uppenbarar sig plötsligt en ung och vacker dam, fru Smith, som »afskydde barn i allmänhet». De barn hon förut träffat hade varit »utstyrde små apor, miniatyrbilder af sina föräldrar», men den lilla Evangeline vinner hennes hjärta, liksom hon förut vunnit »trollkarlens». Kaptanen från Indien kommer hem och fru Smith befinnes vara hans hustru och Evangelines mor. »Trollkarlen» har på något sätt varit inblandad i konflikten mellan Evangelines far och mor — på hvilket sätt blir aldrig riktigt klart. Efter många svårigheter och obegripligheter slutar alltsammans väl.

Troligen har förf. genom sin berättelse velat visa hvad ett litet barn, som älskar hela världen och tror hela världen om godt, just genom denna sin barnlighet kan uträtta, då det kan besegra egoism och fåfänga hos gamla, i det världsliga förfarna människor. Men då skulle förf. ha tecknat ett verkligt barn och ej ett underbarn, som verkar onaturligt på läsaren. Öfversättningen är god.

Gosskolan i S:t Winifred af *Frederic W. Farrar*. Från nittonde engelska upplagan af *Ebba Nordenadler*, f. Wester. Pris kart. 2 kr., inb. i klotband 2,75.

Dessa stora engelska skolor, hvarest ända till 400 lärjungar äro inackorderade, förefalla oss mycket främmande och hela systemet

föga tilltalande. Men sådant det nu är, har det mångfaldiga gånger, alltifrån Dickens tid, blifvit tecknad med dess både mörka och ljusa sidor. S:t Winifred visar öfvervägande de senare och detta, tillika med den varma religiositet, hvilken märkes såsom en underström, gör denna skildring för oss mera sympatisk. En lärd skola är det förvisso som afses, ty latinska och grekiska citat förekomma talrikt; gossarna böra således vara icke blott orädda, sanningsälskande och renhjärtade, utan äfven hafva en viss begåfning för studier.

Naturligtvis förekomma många äfventyr och naturligtvis äro många af gossarna långt ifrån hvad de borde vara, men äfventyren aflöpa utan alltför svåra följder; rättvisa blifver till slut alltid skipad, och det goda afgår med segern. De äldsta, sjetteklassisterna, hvilka inom skolan såsom monitörer intaga en ställning midt emellan lärarna och eleverna, och hvilka det åligger att i första hand öfvervaka den disciplin, som utgjorde »skolans förnämsta moraliska stöd», yttra sig väl stundom med alltför mycket ädel och sedelärande visdom, då de yngre skola förmanas; men annars förekommer ofta det slags »slang», som pojkar älska att använda. Att sådant väl återgifves med svenska uttryck är en förtjänst, som kommer öfversättrinnan till del och som fullt uppväger några små inadvartenser vid korrekturläsningen.

Boken här spår af att icke precis vara skriven i går, men den berömda författarens namn torde tillräckligt rekommendera densamma hos föräldrar inom allvarliga hem, hvarest finnes ungdom som nått skolans högre stadier.

På Amazonflodens stränder af *W. H. G. Kingston*. Öfversättning från engelskan. Illustr. Pris 4 kronor.

Detta arbete skall helt visst med förtjusning mottagas af alla dem, som äro intresserade af naturkunnighet, ty på ett mycket roande sätt får man här göra bekantskap med en ej obetydlig del af Sydamerikas rika och egendomliga djur- och växtvärld. Naturskildringarna äro i allmänhet med större eller mindre fintlighet inflätade i själfva berättelsen, hvars hufvuddrag vi här i största korthet återgifva. En köpman i Quito blir till följd af en statshvälfnings nödsakad att fly från sitt hem. Hans barn, två söner och en dotter, hvilka blifvit uppfostrade i England, mötas vid sin återkomst till hemlandet af den nedslående underrättelsen, att deras föräldrar lämnat Ecuador och på Amazonfloden begifvit sig österut; hvar dessa slagit sig ner lyckades de ej att få reda på. Åtföljda af en 16-års gosse, en skolkamrat till den yngre af bröderna, och ett par tjänare, begifva sig de unga genast åstad för att uppsöka flyktingarna. Efter en besvärlig vandring öfver Cordillererna och en ej mindre besvärlig färd på floden Napo uppnå de Maranon. Under otaliga faror och äfventyr färdas de utför den väldiga floden, öfverallt letande och spanande efter de landsflyktiga föräldrarna, hvilka de slutligen återfinna på en brasiliansk rancho. Äfven den unge engelsmannen återfinnes i de brasilianska urskogarna sin far, hvilken i många år varit an-

sedd för död. Af hvad anledning denne lämnat sitt fädernesland och dragit sig undan från umgänget med människor blir ej uppdagadt. Ej heller får man veta, huru han i den unge engelsmannen kan igenkänna sin son, som han aldrig sett. Blodets stämma tycks här tala tydligare än vanligt. Tillsammans med de sina fortsätta sedan de unga äfventyrarna färden utför Amazonfloden till Para, där de finna ett nytt hem.

Under den långa färden tvärs öfver den sydamerikanska kontinenten kommo de unge resenärerna i tillfälle att göra en förtrolig bekantskap med natur och folk. De komma i både fiendtlig och vänskaplig beröring med infödingarna och lära därunder att känna deras seder och bruk. Under sina vandringar i skogarna träffa de vid olika tillfällen på människor, hvilka samla kinabark, guttapercha, kautschuk, vanilj m. m. Dessa sammanträffanden gifva förf. en osökt anledning att beskrifva växterna, hvilka lämna dessa produkter, dessas beredning m. m. Beskrifningarna belysas med illustrationer. Djuren spela naturligtvis en ännu större roll än växterna i de unga resenärernas lif. Än blir någon af dem anfallen af en puma eller en jaguar, än stöter en annan oförmodadt på en skallerorm eller en jättestor anakonda, än skrämmes sällskapet af någon märkvärdig groda, som under natten låter höra sitt ännu märkvärdigare läte. Flere apor och fåglar, bland dem några små granna, kolibri, lyckas de fånga och tämja. Alla dessa djur äro liksom växterna beskrifna och afbildade. Naturskildringarna äro gjorda med omsorg och äro äfven i allmänhet pålitliga, hvilket just ej brukar vara fallet med de naturbeskrifningar, som förekomma i äfventyrsböcker. En och annan gång träffar man på ett mindre väl valdt uttryck. Så säges det t. ex. på ett ställe, att »huggormens tänder vända sig på gångjärn». Sådana felaktiga eller vilseledande uttryck förekomma dock ytterst sällan.

Vi skulle vilja göra den anmärkningen, att beskrifningarna på djur och växter äro allt för många. Det torde blifva en vansklig uppgift för en ungdomlig läsare att få intresset att räcka till för alla dessa djur och växter, huru intressanta de än må vara, som oupphörligt aflösa hvarandra på bokens 439 sidor. — Berättelsen är likväl mycket rolig och naturskildringarna, som redan förut är sagdt, värdefulla. — Öfversättningen är ej väl gjord, meningarna äro på många ställen oklara, och stafningssättet är alldeles föråldradt. Det stöter numera ögat allt för mycket att se bokstafven e använd i sådana ord som fremling, värld, vexter, etc.

Boken passar för ungdom öfver 14 år.

Two år förom masten af R. H. Dana jr. Fri bearbetning af Chicot. Pris 2,75.

Denna bok, af hvilken originalet utkom i Amerika år 1840, åtnjuter i sitt hemland samt i England stort anseende såsom en särdeles lefvande och trovärdig skildring af sjömanslivet. Det är en skildring af två års segling med kofferdifartyg, och så väl, så enkelt och flärdfritt är berättelsen skriven, att man trots frånvaron af några

egentliga »äfventyr» följer den med intresse. Hvilket hårdt och mödosamt lif sjömannens är, därom får man genom denna bok en klar föreställning. Boken kan rekommenderas åt ungdom om 12—16 år.

Djungelboken af *Rudyard Kipling*. Två delar. Öfvers. från engelskan. Pris 2,75 för hvarje del.

Boken innehåller flere smärre berättelser eller snarare sagor, i hvilka författaren på ett i hög grad poetiskt sätt skildrar djuren och deras lif i djungeln. Den förnämsta och omfångsrikaste af dessa sagor handlar om en liten vilsekommen hindugosse, Mowgli, som uppväxer tillsammans med fyra unga vargar i en varghåla i djungeln, ömt älskad och vårdad af vargfar och vargmor. Sedan han i vargarnas rådsförsamling blifvit högtidligt upptagen till medlem af deras umfund, får han till lärare en gammal björn, hvilken undervisar honom i djungelns lag och i konsten att höfviskt umgås med skogens öfriga inbyggare. Djungelns folk har nämligen liksom människorna sin etikett och sina lagar, hvilka äro lika nödvändiga i det stora djursamhället som i det mänskliga samfundet, såväl när det gäller upprätthållandet af fred och endräkt som ett gemensamt försvar mot yttre fiender. Af vargfar får gossen lära hvad ett skogens barn behöfver veta för att kunna reda sig i kampen för tillvaron, hvilken i djungeln är lika skarpt tillspetsad som ute i människovärlden. Björnen samt en präktig svart panter och en jättestor pythonorm, hvilkas älskling den lilla gossen blifvit, vaka öfver människobarnet och rädda honom mer än en gång ur hotande faror. De tre stora djuren äro så mäterligt karakteriserade, att de blifva så att säga individuellt utpräglade personligheter, hvilka man följer med lika mycket intresse som de mänskliga hjältarna i en roman. Efter några år blir Mowgli utstött ur vargflocken, ty hans andliga öfverlägsenhet har väckt afund och hat hos skogens talrika populace. Han tar då sin tillflykt till människorna, men äfven de stöta honom ifrån sig, emedan han ej är som de. Blott en kvinna, som i Mowgli tycker sig igenkänna sitt försvunna barn, älskar och skyddar »vargungen», som människorna ej utan skäl kalla honom. Mowgli återvänder till sin barndoms hem, djungeln, där han växer upp till en frisk och lifskraftig människa, i klokhet, ädelmod och rättfärdighet vida öfverlägsen de stackars mänskliga varelser han lärt känna i den lilla byn invid djungeln, hvilkas själsadel gått alldeles förlorad i den tunga kampen för tillvaron. Vid omkring 17 års ålder återvänder Mowgli än en gång till människorna för att blifva en medlem af det mänskliga samhället.

Händelserna äro roliga och mäterligt berättade. De stora strider, hvilka levereras i djungeln, en gång mellan aporna och Mowglis tre vänner, en annan gång mellan de vilda hundarna och vargarna äro, trots sin vildhet, verkliga hjältedikter, och med spänning följer man skildringen af hjältarnas bedrifter. Den bäst berättade af de många spännande episoderna i boken är kanske den om

den lilla byns förstöring af elefanterna på Mowglis befallning. Den är rent af gripande och full af patos.

Naturskildringarna äro äfven gjorda med öfverlägsen talang, det hvilat så mycken poesi öfver dem, att de måste på det högsta slå an på alla dem, som älska och förstå naturen och som äro mottagliga för stämmningsfulla intryck.

Flere af de smärre berättelserna täfva i finhet och elegans med Mowglis saga, men ingen af dem torde i djup kunna mäta sig med denna. Alla äro mer eller mindre fantastiska, men boken är likväl alltigenom ett mästerverk i sitt slag. Vi rekommendera den på det varmaste för ungdom och barn öfver 14 år, hvilka älska naturen och äro roade af att höra talas om djur. Afven fullvuxna kunna hafva stort nöje af den lilla egendomliga och poetiska boken.

Vinterqvällar af *Z. Topelius*. Tredje cykeln. Ljungars saga. 3 häften à 1 krona.

Denna romantiska berättelse från början af 1500-talet skall säkerligen läsas med intresse af de unga, om dessa än torde finna slutet — däri man om två af bokens unga hufvudpersoner blott i största korthet får veta, att det skepp, på hvilket de stigit ombord, förgåtts i en storm, medan den tredje åtminstone dör inför läsarens ögon — från sin synpunkt något otillfredsställande. Berättelsen innehåller tidsskildringar af värde, poetiska naturskildringar, samt episoder af den lugna humor, som vi känna till från Fäلتskärns berättelser; äfven inrymmer den en god del öfvernaturliga företeelser och tilldragelser, i fråga om hvilka förf. likväl allt emellanåt reserverar sig med den anmärkningen, att allt detta naturligtvis blott var inbillning, men emedan sådana saker då för tiden troddes, funnos de likväl till för dem som trodde därpå.

För åldern 14—18 år.

Strid och seger. Berättelse från hugenottförföljelserna. Af *Emma Leslie*. Pris: häft. 60 öre, kart. 80 öre.

Som vi se af öfverskriften, skildras här den tid, då Ludvig XIV ville tvinga alla sina undersåtar att böja sig under den katolska kyrkans ok. Händelsen är dock förlagd till de första åren af hugenottförföljelserna, man slipper således vara med om några af dessa rysliga skräckscener, hvilka af den religiösa fanatismen så ofta framkallades under det sista årtiondet af 1600-talet.

Berättelsen rör sig hufvudsakligen omkring tvenne protestantiska ynglingar, hvilka blifva förda till ett kloster för att där uppfostras till katoliker. En ung munk blir deras vaktare och snart också deras vän och beskyddare. Och som denne ej i klostret funnit den frid, hvarefter hans hjärta längtar, blir han genom umgänget med de protestantiska ynglingarna och läsningen af deras bibel omvänd till den evangeliska läran och får snart en vida djupare insikt i Guds ord, än den hans unge läromästare hade hunnit att tillägna sig.

Efter många pröfningar finna de tre ynglingarna slutligen en

fristad i England och vinna där välstånd och oberoende. — Boken, som är enkelt och bra skriven, torde komma att mest intressera mera tänkande gossar och flickor vid 15, 16 års ålder.

Gil Blas' af Santillana äfventyr. Upplaga för ungdom. Med illustrationer. Pris 3 kr.

Vi bekänna oss i allmänhet ej vara vänner af bruket att ge ut upplagor för ungdom af ryktbara böcker; allt för ofta går vid en omarbetning det för ett verk mest karakteristiska förloradt. Är det fråga om böcker, hvilka i anda och uppfattning äro sådana, att man finner det önskvärdt att ungdomen får del af dem, medan där likväl förekomma episoder och uttryck, som äro olämpliga för unga öron, då — vi medgifva det gärna — kan en dylik sofrad upplaga hafva skäl för sig, men den blaserade, skeptiska lefnadsfilosofi, som är grundtonen i den ryktbara romanen Gil Blas, är icke af det slag, som kan anslå ungdomen, lika litet som den tämligen lösliga moral, hvilken genomgår de skiftande äfventyren, kan verka uppfostrande eller lyftande. Då härtill kommer, att den bitande kvickhet och skarpa människokänedom, som förläna originalet dess största värde, här, såsom naturligt är, framträda i betydligt mattad form, finna vi intet skäl att rekommendera denna bok.

»Lillan», berättelse af *Frances Hodgson Burnett*. Öfversättning af *Ebba Nordenadler*, f. Wester. Pris 1,75; i klotband 2,50.

Mrs Burnetts bok »The one I knew the best of all», som på svenska fått det mindre lyckade namnet »Lillan» är en bok af ganska stort intresse. Det är förf:s själfbiografi från hennes tidigaste barndom tiil den tid, då hon började skriva för offentligheten. Vi få först del af hennes minnen och intryck från den tid, då hon var mycket liten och bodde i Manchester, sedan få vi följa henne öfver hafvet till hennes nya hem. Genom förändrade ekonomiska förhållanden såg sig nämligen den lilla Frances mor, som var änka, nödsakad att flytta till Amerika med hela sin familj. Skildringen af »Lillans» känslor, då hon skulle få fara till Onkel Toms land och den tacksamhet hon kände mot Kristoffer Kolumbus, som upptäckte det förut okända landet, är sällsynt fint och väl gjord. Man läser äfven med glädje om den lilla flickans lif i Tennesees stora, fria natur. Då hon var liten och hemma i Manchester varit på barnbjudningar, hade det ofta kommit öfver henne en obestämd känsla af att verkligheten ej motsvarade hennes förväntningar och hennes högsta n utning blef oftast att »låtsa» något. Här i den fria naturen behöfde hon ej »låtsas» — verkligheten var tillräcklig,

Vi äro öfvertygade om, att icke blott unga flickor utan äfven andra personer, som intressera sig för den nu så moderna barn-psykologien, skola med intresse taga del af den fint skrifna och roliga boken. De »unga flickorna», som få boken böra värligen ha barn- domen bakom sig för ett njuta af och förstå boken. Barn skola ej ens finna den rolig.

Förutom »Lillan» finnes i boken en annan berättelse, Sara Crewe. Innehållet i denna är visserligen något osannolik, men är så friskt och roligt, att vi gärna försona oss med den praktiska osannolikheten, då den i alla fall innehåller så mycken etisk sanning. Denna berättelse är en fullkomlig barnhistoria för ungefär 12-åringar. Den har för öfrigt varit synlig i svensk öfvers. redan 1892, då den förekom i »Pensionsflickan och andra berättelser».

Öfversättningen är i det stora hela bra gjord, om och några mindre goda uttryck insmugit sig på några ställen; så t. ex. kunna vi ej annat än finna att ordet »dadda» är bra fult och ej brukligt i svenska språket i samma betydelse som barnjungfru. Besynnerligt ser det också ut, att i svensk text skriva: det Underliga (om döden). Öfvers. hade vunnit sitt syfte, om hon i stället nyttjat citationstecken (»det underliga»). Och hvarför ej upplysa läsaren om hvad »etonjackor» (ett ord som förekommer många gånger) äro för slags jackor. Alla svenska unga flickor veta icke att i Eton finnes en stor, mycket besökt gosskola. Öfvers. har eljest varit frikostig på upplysningar.

Pojkar, skildringar ur små och stora gossars lif. Samlade och utgifna af *Nordahl Rolfsen*. Pirs inb. 2, 0.

Utgifvaren har i denna bok, som innehåller ett dussin längre och kortare skildringar af olika författare, lyckats ovanligt väl med sin samling. I en berättelse kan förekomma helt små barn, i en annan ynglingar från »högsta klassen med svarta rockar och skägg», men alla skola läsas med nöje, vare sig de äro skrifna om barn eller för barn. Geijerstam berättar om Olle och Janne så att man ser hur väl han känner dem utan och innan, och Johanna v. Hofstens kinesiska prinsessa är en liten ganska lustigt skildrad episod. Men främst stå dock skolhistorierna. Den första humoristisk och rörande på en gång, och den senare så förträffligt utförd med den gripande teckningen af den gamle blinde rektorn. Nordahl Rolfsens egen berättelse, Smelte-Isak, är den längsta och mest originella af dem alla. Boken kan med allt skäl anbefallas åt både små och stora gossar, synnerligast dock åt ungdomar på omkring fjorton år.

Tom Sawyer som detektiv, af *Mark Twain*. Öfversättning af *Ernst Lundqvist*. Pris 1 kr.

Detektivhistorier och kriminalromaner stå med rätta icke högt i kurs hos den allmänhet, som älskar god lektyr. Det är därför med en stark misstro och en viss motvilja för själfva titeln, som man ånyo går att se till, hvad den oförbrännelige Tom Sawyer nu skall ha för sig. Redan genom omslagets vignetter och nunret IV, antydes ett sammanhang med de öfriga Tom Sawyer-böckerna. Här må erinras, att det klander, som yttrats om den första af dessa böcker, gäller denna typ för en skolpojksbjälte, icke själfva de arbeten, hvilka äfven i denna form bära vittne om Mark Twains berättartalang. Ett rykte sådant som hans, vinnes icke utan en särskild begåfning för just det fält han odlar inom världslitteraturen.

Men man frågar sig hvarför just ett barn skall väljas till bärare af all den kraftiga komik som är förf. egen och som illa stämmer med ett normalt rent barnasinne. Om man tänker sig Toms framtid så undrar man hur den skulle gestalta sig och hvarthän all denna förlagenhet, denna hejdlösa äfventyrlusta skulle föra honom; impulsiva rörelser af storsinnet och ädelmod äro icke motståndskrafter att lita på. Men huru många unga tänka på sådant då de läsa den lifliga berättelsen, som verkligen handlar om mord, rån och dylikt, som en detektiv brukar ha att syssla med, men som dock är mindre »spännande» än man väntar sig, emedan läsaren hela tiden är, så att säga, bakom kulisserna, i sällskap med de båda gossarna. Förhållandet mellan Tom och Huck och den senares blinda beundran framgår bäst af dennes kostliga reflektion, då Tom öfverlämnar åt honom att förklara deras olofliga dröjsmål. »Han var alltid så där noga och finkänslig. Aldrig ville han säga en osanning själf.» Onekligen är det något lockande i Toms bedrifter och många af hans jämnåriga skulle nog ingenting ha emot att blifva en sådan »heros», som han kallar det; men de äldre, som läsa med förstånd och ömdöme utan att känna några sådana lockelser, skola här finna många af förf:s bästa egenskaper, främst hans sällsynta humor och hans förmåga att lefvande skildra bokens många handlande personer.

Från Rysslands stepper. Kristliga berättelser af *Ernst Schroll*. Öfvers. från tyskan.

Författaren skildrar här hvad han själf genomgått och erfarit ej blott i sitt yttre lif utan äfven i sitt inre under sina studieår samt sedan under sin tjänstetid på Rysslands stepper, där han som protestantisk prest tycks hafva utöfvat en välsignelserik verksamhet.

Boken innehåller dessutom berättelser, hvilka utgöra tillämpningar af flera bland de bibliska liknelserna.

Med någon särskild talang är boken ej skriven, men den torde ändå blifva omtyckt af mera allvarliga ungdomar vid 15, 16 års ålder.

Fäglalät. Sagor af *Hedvig Indebetou* («—ster»). Med 8 illustrationer. Pris 2 kronor.

Somliga af dessa sagor äro ganska nätta, och alla röja de en fin och vacker uppfattning samt god och värdad stil. I en stor del af dem är emellertid allegorien alltför påtaglig för att icke barnen skola känna sig tillbakastötta däraf. Barnen vilja *tro* på det som berättas för dem. Att sagor äro fantastiska gör ingenting — barna-inbillningen följer nog med — men vill man vinna sina små åhörare, får man icke, såsom i »Världens behärskare», åt sagans trenne hjältar gifva namnen *Kan*, *Har* och *Vill*: detta är det samma som att genast säga: »Ni förstå, — dessa tre bröder ha i själfva verket aldrig funnits till: jag berättar blott för att hos er inskräpa en sanning». Man kan i en saga inlägga en djup mening, fattbar äfven för barnen, utan att så direkt understryka den, att all illusion för-

störes. Sålunda skola barnen troligen också känna sig en smula »kuggade», när de vid slutet af en saga få veta, att den jätte de hört berättas om heter *Kultur*, eller vid slutet af en annan, att den gamle trollkarl de gjort bekantskap med heter *Tiden*. Det är sannt, att Andersen någon gång använder dylika allegorier, men så har han också en makalös förmåga att göra allt lefvande och åskådligt. Hvad man också kräfvat af en allegori är en strängt genomförd konsekvens. När det berättas, att konung Dag och drottning Natt ha döttrarna Arla och Särila, mellan hvilka furst Zenith gör sitt val, är symboliken så tydlig, att barnen med sin ganska vakna logik måste finna det orimligt, att Arla, Särila och furst Zenith *på en gång* begifva sig ut på jakt; likaså måste de fråga sig hvad meningen är med att Arla dör.

Bäst förefalla oss »Vårstädning», där en del möbler samspråka med hvarandra å la Andersen, samt »Tallrikarna», också en treflig och smålustig historia. I »Fédrottningens skatter» är allegorien vacker och träffande.

Af illustrationerna äro somliga gamla välkända klichéer, såsom Blommérs »Ågirs döttrar.»

För barn af 8—12 års ålder.

Barnens Fristunder I. Sagor af *Ivar Dal*. Pris 50 öre.

De tre berättelser, detta lilla häfte innehåller äro rätt roande. I fråga om den första vilja vi likväl göra samma anmärkning, som vi redan framställt beträffande en annan sagosamling: nämligen att det bestämdt är olämpligt att i en saga gifva illa sammansatta allegoriska namn åt personer och ställen. Intet barn tror på att en kung heter Skrattamycke eller en stad Baravaraglad eller ett slott Tungatankar. Barnen förstå strax att här är det en berättelse, som satts ihop för att prätta i dem någonting. Att moralen sedan befinnes vara den för barn ganska tilltalande, att det är bättre taga lifvet gladt än hänga hufvudet hjälper icke mycket saken. Illusionen har fått sig en knuff. Den tredje berättelsen, en verklighetsskildring, förefaller att vara mest lyckad. Men icke ens i en skolpojkes versifierade kria får förekomma en sådan grammatisk bock som »fädrén gaf» — när, såsom här, uttrycket icke antydes vara felaktigt. Stilen är i allmänhet erkännansvärdt ledig; dock sjunker förf. i sin lofvärda sträfvan efter en naturlig och för barnen lättfattlig ton understundom till en viss banalitet i uttrycken, som hade bort undvikas.

Det lilla häftet kan rekommenderas åt barn af åldern 8—12 år.

Greta och Wanda. Berättelse för barn af *Amy Palm*.
Pris 1,50.

Våra gamla vänner, Greta och Wanda, komma nu för tredje gången och hälsa på sina vänner bland de svenska barnen. Greta är nu 9 år, och hon har lämnat sitt kära Broby och går i skolan i Stockholm, där hon bor hos sin mormor. Skillsmässan från hemmet är bitter, men skollifvet med alla kamraterna — främst den muntra

Mattis — kryar snart upp vår lilla Greta. Det är just om hennes lif i skolan förf. hufvudsakligen berättat. Boken är skriven med samma friskhet och hjärtlighet som de föregående delarna och skall helt visst läsas med stort nöje af de barn, som redan lärt känna Greta och Wanda.

Det är ju alltid en svårighet att skriva fortsättning på mycket omtyckta böcker. Barnen på Broby är en mycken god och rolig barnbok. — »Greta och Wanda» kan i vårt tycke ej fullt mäta sig med denna. Förf. har ibland fått något »ansträngdt» i sin stil i bemödandet att vara barnlig och ursprunglig. Vi tro, att förf:s stil skulle vinna, om hon ej nyttjade så många utrop blandade med små frågor. Genom detta skrifsätt vinnes visserligen en viss liflighet och rörlighet i stilen, men denna förlorar den jämnhet och det lugn, som är så önskligt i böcker för små barn. Och hyar för en förf., särskildt i början af berättelsen, använt ordet »ryslig» en eller par gånger på hvarje sida. Språket i barnböcker bör ju vara så enkelt och tydligt, att det lästa lätt uppfattas, men det bör också vara god svenska och ej öfverflöda af allt för hvardagliga ord.

* * *

Flere af de i år utkomna s. k. indianböckerna äro med ett enda undantag af den beskaffenhet, att de tvinga oss att på det allra allvarligaste uppmana föräldrar att taga reda på innehållet i böcker af denna art, innan de låta dem komma i sina barns händer. För att visa hur nödvändigt ett dylikt försiktighetsmått är, vilja vi framdraga några episoder ur den samling af gräsligheter, som bär titeln

Halfindianen. Berättelse från nordamerikanska västern af *Baldwin Möllhausen*. Öfversättning. Pris 3 kr.

Hjältinnan i berättelsen, en ung flicka vid namn Fransiska, hvars far råkat i ekonomiskt betryck, vänder sig med begäran om hjälp till en gammal advokat. Denne, som blir aldeles bedårad af den unga flickans skönhet, passar på tillfället att göra henne ett anbud, som uppjarar blygselns rodnad på hennes kinder och drifver henne att gråtande och skälfvande störta ut på gatan. Advokaten ger dock ej spelet förlorat, han skaffar sig hjälp af en »förtappad varelse», som förf. kallar henne, hvilken i St Louis är känd under namnet miss Sally. Hon och advokaten uppsöka tillsammans ett par beryktade förbrytare, miss Sallys vänner, hvilka åtaga sig att röfva bort Fransiska från hennes hem och föra henne till miss Sallys etablissement. Sammanträffandet mellan de värda vännerna äger rum på en illa beryktad krog. Den unga flickan föres verkligen till miss Sallys hem, men befrias därifrån af några vänner. Kort därefter gifver hon sig tillsammans med sin far och sina räddare till Kalifornien. En af dessa är bokens hjälte, en ung halfindian, naturligtvis son till en rik plantageägare och en indianska. Några bofvar, hvilka i grymhet och nedrighet äro utan motstycke, förfölja yng-

lingen i afsikt att mörda honom. De hoppas, att sedan sonen är undanröjd, kunna förmå den svage plantageägaren att testamentera sin förmögenhet till sin hustru, som är deras medbrottsling. Den lättsinniga frun, som förf. kallar henne, — och hon tycks väl förtjäna detta namn — har lofvat en af bofvarna, som hon älskar, att få dela hennes lycka, när hon kommer i besittning af förmögenheten. Innan detta inträffar faller hon likväl ett offer för gula febern, som på några timmar gör ett slut på hennes lif. Hennes död tycks likväl ej hafva något att betyda, ty hennes medbrottslingar göra ingen ändring i sina planer. I sällskap med advokaten följa de fortfarande utvandrarnes spår. Mer än en gång äro dessa nära att falla i förföljarnes händer, men just som man tror dem vara förlorade, räddas de af någon oförutsedd omständighet.

Alla äfventyr äro af en ohygglig och onaturlig art. En gång nödgades t. ex. flyktingarna att flere dagar å rad hålla sig dolda i en urhålkning på en klippvägg, som stupade lodrätt ned i en afgrund. (Smala klippafsatser och afgrunder spela en stor roll i berättelsen). Ofvanför dem befunno sig deras förföljare, naturligtvis på en annan klippafsats. Där exploderar först ett krutfat, hvarigenom en mängd indianer, som följa bofvarna, sprängas i luften, sedan störtas advokaten af en af sina stallbröder därifrån ner i afgrunden. Skräckscenerna äro berättade med största utförlighet; det tycks bereda förf. en riklig njutning att uppfinna ohyggliga detaljer. Såsom prof på det kraftiga och målande sätt hvarpå han skildrar dessa gräsligheter anföra vi följande: En handelskaravan blef i ett bergspass i Kalifornien anfallen af indianer, och en mängd människor, som medföljde den, dödades. Bland de saker, som föllo i indianernas händer, voro äfven några kaggar whisky. Då blodbadet var öfver, tillställde rödskinnen ett dryckeslag och drucko tills de somnade. Några af kaggarna hade blifvit sönderslagna och whiskyn flöt i strömmar på marken. Plötsligt fattade den eld — en brand från en lägereld hade antändt den — och förbrände de rusiga indianerna, »hvilka under de hiskligaste kval vältrade sig om hvarandra likasom i en helvetespöl, medan lukten af brändt kött uppfyllde luften!» — I Kalifornien återfiner man miss Sally, som nu håller en spelbank, där det spelas med falska tärningar och märkta kort vid tonerna af koralen ur hugenotterna. Läsaren får vara närvarande vid en scen i spelhuset, hvilken i råhet och vidrighet söker sin like. Kort därefter blir miss Sally mördad och förf. bjuder naturligtvis på en detaljerad skildring både af mordscenen och af mördarens bestraffning; han blir af några handfasta guldgräfvare hängd. Denna tilldragelse förhålls af en illustration. Här sluta vi. Det redan anförda torde vara tillräckligt. Vi vilja blott tillägga ett par frågor: Huru kan en författare skriva ihop ett sådant arbete för ungdom? Huru kan en förläggare låta öfversätta och offentliggöra dylikt?

De öfriga i år utkomna indianböckerna äro:

Flyktingen af *Baldwin Möllhausen*. Berättelse från Mexiko.
Pris 3,75.

Skattsökarna eller Skeppet i öknen af *John Bloundelle-Burton*.
Pris 1,50.

Vi vilja ej trötta våra läsare med en redogörelse för innehållet i dessa böcker. Ingen af dem är af den usla halt som *Halfindianen*. *Flyktingen* och *Skattgräfvarna* äro dock så äfventyrliga och så fulla af ohyggliga scener, att de ovillkorligen måste vara en för ungdom i hög grad skadlig och osund läsning.

Donald Hester eller kriget mot indianhöfdingen Pontiac af *Kirk Munroe*. Öfvers. af J. Rogh. Pris 3 kr.

Denna bok skiljer sig mycket fördelaktigt, såväl hvad stil som innehåll beträffar, från de andra. Skräckscener finnas äfven här, de äro ju oskiljaktiga från berättelser om indianernas krig mot de hvita, men de äro i denna bok skildrade på ett sansadt sätt, hvarför vi ock rekommendera arbetet åt dem, som vilja gifva sina barn en rolig äfventyrsbok. Passar för barn mellan 12—15 år

Tusen och en dag. Persiska sagor för ungdom. Med illustrationer. Pris 3,50.

När man först bläddrar i denna bok — å hvilken ej finnes antydt från hvilket språk den är öfversatt eller ens om det är en öfversättning — och däri ser att en härskare i Kaschmir bär det seldschekiska namnet Togrul-Beg och att den ryktbare filosofen Avicenna (här kallad Avicene), hvilken lefde i slutet på 900- och i början på 1000-talet, framställes såsom samtida med Muhammeds måg m. fl. dylika orimligheter, så frestas man ett ögonblick att tro, att man här har framför sig ett vesterländskt försök i orientalisk stil. Snart finner man likväl, att så ej kan vara förhållandet, därtill äro berättelserna alltför genuint österländska. Och de antydda orimligheterna genera troligen icke en persisk publik lika litet som det stora flertalet af en europeisk.

Dessa sagor gå icke på långt när upp emot den ryktbara samlingen »Tusen och en natt», hvarken i poetisk styrka eller i omväxling. De berättelser, som innehållas i här föreliggande samling, lida af en ganska stor enformighet i motiven, något som är en naturlig följd af att de alla berättas i afsikt att öfvertyga en ung prinsessa, som ej vill gifva sig, om att männen kunna vara trogna i kärlek. Den fullkomliga frånvaron af all karakteristik ökar enformigheten: alla dessa förälskade prinsar och köpmän äro på håret lika, och de prinsessor och andra ungmör, hvilka genom sin otroliga skönhet förtrolla dem — om några sorts inre företräden är det nästan aldrig tal, tvärtom skildras de unga kvinnorna som grymma och finnande ett nöje i att se sina tillbedjare afifvas — äro också hvarandra alldeles lika. Lägges härtill, att humor totalt saknas, så tro vi oss kunna säga, att de flesta svenska ungdomar skola finna dessa sagor föga underhållande, på samma gång som det för deras sunda uppfattning säkert skall förefalla något löjligt att läsa t. ex. skildringen af huru två stora torn uppbyggts för att hysa alla dem, som blifvit

vansinniga af kärlek efter att en enda gång ha sett den undersköna prinsessan af Karizme, eller huru invånarna i landet Kaschmir med nöje läto hugga sig i stycken för att få se en skymt af sin icke mindre bedårande prinsessa. Illustrationerna äro ytterst suddiga, — tydligen gjorda efter alldeles utnötta klichéer; — på de flesta kan man ej ens se hvad de skola föreställa.

En försvunnen skolpojke. Berättelse för ungdom af *Jules Girardin*. Med 30 träsnitt. Pris 2,75.

Mer än ett fjärdedels sekel har ju försvunnit sedan Elsass var en fransk provins, och det förefaller nu något främmande att höra talas om franska institutioner och myndigheter inom ett samhälle, som i öfrigt har en fullkomligt tysk prägel. Den enkla berättelsen är nämligen förlagd åtskilliga tiotal af år tillbaka i tiden och lokaliserad inom den trånga ramen af en liten elsassisk bondby.

Såsom äfven titeln angifver, är här fråga om pojkar i skolåldern, om deras enkla hem och den präktige gamle skolläraren, pappa Wächter. Historien om en gosse, som blifvit efter i skolan och i sitt eget tycke blifvit för hårdt behandlad i hemmet samt därför kommer på den tanken att rymma, är icke en ny historia. Genom pajazzon vid ett kringresande akrobatsällskap frestas han att begagna sig af tillfället och gifver sig af från hemorten. Hur han efterspanas, hur bittert han saknas och hur han slutligen återfinnes, samt hur allt detta återverkar på hans kamrater i skolan, beskrives i växlande scener, ofta på ett friskt och naturligt sätt, men stundom med för mycket resonnerande. Boken påminner något om *Amicis*' »Kamrater», ehuru den icke har samma rika, varma och stämningsfulla kolorit som denna. I motsats till vanliga nutida barnböcker innehåller *Girardins* bok för mycket moraliska reflektioner och känslanalyser, för litet händelser, men allt är framställt så enkelt och konstsladt, att det lätt bör kunna uppfattas af barn. — Berättelsen är delad i öfver 100 korta kapitel på några få sidor, hvilket icke skulle undgå att verka tröttsamt på små tio- å tolf-åriga läsare, om de öfverhufvud lade märke till sådant och icke blott vore ifriga att få se hur det går med den försvunne skolpojken. Öfversättningen är god, och det enda som i det annars vårdade språket förefaller egendomligt är uttrycket »triroligt», hvilket ord nog aldrig vunnit burskap inom vårt språk. De träsnitt, hvilka förekomma flerstädes inuti texten, äro för små och för petigt utförda för att öka nöjet vid läsningen.

Resan till världens ända. Berättelse för gossar och flickor af *Hallvard Bergh*. Auktoriserad öfversättning af *Amanda Kerfstedt*. Illustr. i pappband. Pris 1,75.

Det är ett verkligt nöje att få anbefalla ett arbete, som så utmärkt fyller sin uppgift att vara en bok för de små. »Lillpojken» på en norsk säter, som själf berättar om sina reseäfventyr, är en liten byting med kängor och toppmössa, tofsen inberäknad, blott en

aln lång, men från den första sidan till den sista är han lika duktig, lika rolig, lika originell. Man tycker sig se honom, där han efter att ha fått sina första byxor, söker efter resällskap till världens ända, bortom Nordliskogen. Sedan leksystemen Bolla vändt om, efter att med knapp nöd ha kommit med lifvet ur en strid ström, får han slutligen en präktig kamrat i »Koppe-bocken», hvilken som helt späd fått dricka mjölk ur kopp och däraf fått sitt namn. Men när saltet är slut i den lilles ficka, öfvergifves han af bocken, hvilken dock blifver ett indirekt medel till gossens återfinnande.

Man kan svårigen beskrifva hvilken lokalfärg som genomtränger det hela, hvilken osökt humor, som finnes i skildringen af gamla farmor, Per husdräng och folket på grannsättrarna. Redan på omslaget väcker den lilla morska pilten i den röda »topluen», så glad i solhuset på fjällen, så ångestfull i månskenet vid myren, våra lifligaste sympatier. Vi äro också öfvertygade om, att dessa sympatier skola delas af alla bokens både små och stora läsare. Illustrationerna äro ovanligt karakteristiska, och att öfversättarinnan med skicklighet och pietet utfört sitt värf, därför är hennes namn oss en borgen. »Resan till världens ända» torde i år, likasom förlidet år »Bland fält och ängar», blifva julmarknadens bästa barnbok.

Ur Gustaf Vasas saga. Dikter af *Daniel Fallström*, musiken af *Andreas Hallén*, illustrationerna af *Einar Torsslow* samt efter taflor af *J. G. Sandberg* och *C. G. Hellqvist*. Pris 1,50.

Dessa dikter äga icke den storslagna enkelhet, som ämnet kräfver. Säkerligen skall hvar och en, ung såväl som gammal, röna ett starkare intryck af den enkla berättelsen i Fryxells historia om Gustaf Vasas lefnadsöden än af denna versifierade utläggning däraf. — Egendomligt förefaller det, att höra Gustafs mor vid hans vagga sjunga:

»Om du har tycka, som du har mod,
en glänsande seger jag siar»

Man kan ej underlåta att finna det väl tidigt att utlåta sig om ett lindebarns mod, och ännu mera tränger sig denna anmärkning på läsaren, när i nästa scen en ängel uppträder och bringar den lille *modet* såsom gåfva.

En besynnerlig vers är denna:

»Du lyser som stjärna, du doftar som ros
och din leende mund
för den flyktande sorgen genast sin kos
som hinden för hund.»

Endera föreligger här en högeligen ogrammatikalisk och ologisk konstruktion, eller ock är ordet *för* på båda ställena presens af verbet föra, något som ger en temligen öfverraskande mening åt sista raden. Illustrationerna äro goda och utstyrseln vacker.

Ny samling **Folksagor.** Efter Frans Ottos »Der Jugend Lieblingmärschenschatz». Med originalets illustrationer. Pris 2,75.

Fastän väl knappast någon af dessa folksagor härstammar från vårt eget land, äro dock de flesta af dem så införlifvade med vår sagolitteratur, att vi anse dem fullt höra oss till.

Hvilket barnahjärta har ej klappat af medlidande med de till korpar förvandlade sju bröderna och deras trogna, allt uppoffrande syster? Och hvem har ej med spändt intresse följt de växlande öden kung Trastnäbb lät sin gemål genomgå för att böja hennes stolta sinn? Att dessa rena och barnsliga sagor samt flera liknande, hvilka äro införda i denna sagosamling, äro en mycket lämplig läsning för barn erkänna vi villigt. Skada blott, att barnen på samma gång bjudas på ganska hetsiga och hårdsmälta saker, t. ex. på sagan om »Jöns, som ville lära sig rysa». Låt ett barn med någorlunda liflig fantasi fördjupa sig i denna och dylika sagor om onda andar, spöke-rier, blodiga lik, i galgen dinglande människokroppar med mera sådant, och vi veta af erfarenhet, att det barnet får hemska drömmar, orolig sömn och ofta allvarsamt angripna nerver, hvilket senare visar sig i kinkigt lynne, mörkrädsla, fruktan för spöken, samt ett sjukligt funderande öfver de onda andarna.

Hvarje förständig mor är ju mån om att akta sina barn för starkt kryddad föda, spirituosa, starkt kaffe och andra hetsiga saker. Men är det inte minst lika nödvändigt att akta dem för motsvarande andlig näring?

Äfven de mest skräckinjagande och hemska folksagor kunna ju vara mycket förträffliga i *sin genre*. Men vi tillåta oss än en gång påminna om, att de ej böra införas i barnböcker, eller kanske rättare att man ej bör lämna barnen de böcker, i hvilka sådana sagor förekomma. Alltså kunna vi ej rekommendera den ifrågavarande boken åt barn, men för ungdom öfver 15—16 år kan den ju vara en oskadlig och säkert mycket roande läsning.

Drömsagor och berättelser. Af »*Tante Cissy*». Med illustrationer i färgtryck af *Ottilia Adelborg*. Pris 1,50.

Det är i sanning mycket svårt att säga för hvilken åldersklass denna bok är skrifven. De barn, om hvilken den handlar, äro ju mycket små och berättelserna delvis rätt barnsliga. Men drömsagorna äro alla så symboliska, att väl knappast något barn kan förstå dem.

Hvad som är saga och hvad som är verklighet är också stundom ej fullt tydligt. Vi vilja anföra ett exempel: En liten flicka, hvilken hade ett svårt och oförnöjamt lynne, tillfölje af att hon såg allting genom en grå glasbit, som hon hade hittat på en sophög, uppvaktades en gång under sömnen af åtskilliga goda féer, bland andra *Förtröstans fé*. Denna gaf henne ett par glasögon med rosenröda glas. »När flickan vaknade, trodde hon först, att detta var en dröm, men när hon *under sin hufvudkudde* fann Förtröstans rosenröda glasögon, förstod hon att det var sanning och ej blott en dröm».

Det språk författarinnan begagnar är ej heller alltid för barnen lättfattligt. En mening lyder t. ex. så här: »Lilla Greta kände för första gången *verklighetens och nödvändighetens tunga hand* hvilade öfver

sig». Och på ett annat ställe heter det, att »mor hade skickat Lill-Inga och Snapp att afbörda sig en del af sin öfverflödiga energi i trädgården».

Både berättelser och sagor hafva emellertid alla en god och djup mening; skada blott, att den ofta ligger så djupt, att barn ej kunna nå den.

Ett par roliga teckningar af Ottilia Adelborg pryda boken.

En saga om lille Sven. Berättad af *Thea Hökerberg*. Pris 1,25

Med glädje hälsa vi alla sagor, som på ett godt och oskyldigt sätt beröra barnens känsla och fantasi. Och till dessa kunna vi räkna den, som här bjuds våra 7—8-åriga småtingar. Sagans djupare betydelse torde de väl ej kunna fatta. Men så förstå de nog så mycket bättre de ovanligt fina, vackra taflor, hvarmed Jenny Nyström har försedt boken.

Korn åt små foglar. Kristlig barnkalender för år 1897.

31:sta årgången. Med sex originalteckningar af *Jenny Nyström-Stoopaadal* samt flera andra planscher. Pris 1,25 och 1,50.

Säljes till förmån för Statsmissionens barnhem.

En bok som i 31 år hvarje jul blifvit med glädje mottagen af tusentals svenska barn, torde man ej vidare behöfva rekommendera. Vi vilja blott anmärka, att det förefaller oss, som om den allt mer växte till sig med åren. För åldern 8—10 år.

Stens och Annas sagor upptecknade af deras moder. Pris 3 kronor.

Dessa sagor äro berättade för barn från 3 till 10 år. Förf. har inledt dem med ett förord, till hvars innehåll vi i hufvudsak ansluta oss. Själfva sagorna, säger förf., äro »ett anspråkslöst försök i tillämpningen af dessa grundsatser». Enligt vår mening har förf. på ett mycket lyckligt sätt löst sin uppgift i alla sagorna utom i den sista. Sagan för de riktigt små barnen, den om flickan med katten, gumman med lammet och gubben med björnen är förträfflig både hvad text och illustrationer angår. Likaså äro de 5 följande sagorna både roliga och väl berättade. — Men hvarför skall förf. omarbete och modernisera den goda gamla nordiska sagan om Ragnar Lodbrok? Den har ju på detta sätt förlorat all lokalfärg och all betydelse som nordisk saga med rika kulturelement. Den ursprungliga enkelheten är också borta. Om saken icke vore af betydelse för barnen, kunde man ej annat än le åt det moderna sätt, hvarpå förf. låtit Ragnar och Kråka samspråka. Vi kunna ej förstå hvartill denna modernisering skall tjäna; sagan är ju i sitt ursprungliga skick så enkel och lättfattlig, att den med några förkortningar kan njutas af 8—10-åringar.

Illustrationerna bidraga i sin mån att fördärfva sagan. Ragnar i krona och mantel liknar mer en kortkung än en djärf vikingakonung. Vidare påpeka vi teckningen sid. 75, där den gamle Åke

ser ut som en halffull nutida bonde och gumman Grima sitter i en länstol. Åslög, som nyss kommit ur harpan, är iklädd en sorts modern nattrock. Vi bedja hvar och en, som är i tillfälle därtill, att jämföra denna teckning med den öfver samma moment af Malmström i Gödeckes Ragnar Lodbrok. Vi fråga blott, hvilken af de olika slags teckningarna gör på barn det starkaste och lifligaste intrycket?

Wagnersagor, berättade vid brasan af *William Henry Frost*. Öfversättning från engelskan af *Mauritz Boheman*. Pris 2 kronor.

Språket i dessa sagor — Völsungasagan, Tannhäuser, Den flygande holländaren, Den heliga Graal m. fl. — är vackert och högstämmdt, men själfva berättelsen är alltför litet konkret. Det är snarare en poetisk öfverblick öfver sagorna än sagorna själfva, som förf. bjuder på. För barn, hvilka älska konkreta och detaljrika skildringar, passa därför ej dessa berättelser, men mera mogen ungdom torde kunna uppskatta det ståtliga språket och den poetiska stämningen, som ligger öfver det hela.

Småplock åt barnen af *Anna Rosén*. Med illustrationer af *Jenny Nyström-Stoopendal*. Pris 75 öre.

Af de små berättelserna torde de flesta förefalla barnen rätt underhållande; de versifierade styckena hade däremot saklöst kunnat vara borta. Den religiösa ton, som genomgår dem, kan icke i allmänhet beskyllas för att vara pjunkig; dock förekomma uttryck, som man gärna skulle velat stryka, såsom t. ex. denna smaklösa fras — det är fråga om en gosse, som i nattens tystnad ser för sin inre syn de äpplen han snattat. — »Guds finger höll stadigt uti frukten, så att den ej återigen skulle få sjunka ned i glömskans djup». I fråga om »Lapp-Lisa» skulle vi vilja anmärka, att i berättelser, hvilkas syfte det är att inskärpa en bestämd moral, har man också rätt att kräfva en genomförd etisk konsekvens. Den rika Ellen uppför sig ytterst ovänligt och föraktfullt mot den fattiga Lisa; denna är mild och förlåtande, hvaröfver Ellen till sist blir rörd och barnen bli goda vänner. Rättskänslan kräfver här som vedergällning för visad hårdhet endera ett yttre straff eller det inre, som ligger i en verklig sorg, öfver mot andra begångna oförrätter.

För barn om 7—11 år.

Småherrskap för femtio år sedan, deras lif och bedrifter i helg och hvardagslag, samlade och skildrade af en bland dem, af *Ch. Nerman*, förf. till »Barndomslif på 40-talet» m. m. Pris 1,75.

Den lilla boken borde egentligen heta »Småherrskap i Skåne», ty hvad som här skildras bär en så utpräglad skånsk stämpel, att vissa delar kunde försvara sin plats i en kulturhistorisk uppsats. De smås bedrifter äro kanske väl omständligt utlagda, men karakteriseringen är bra och naturlig. Det är något genomlevadt och sannt öfver det hela, som vittnar om förf:s minnesgoda kärlek för det gamla hemmet. Flera scener och situationer äro mycket bra tecknade, såsom

t. ex. om kronprinsens besök, marknadsresan, drängarnes historier, berättelser om hästar, hundar, kor m. m. Barn af omkring åtta år böra vara mycket roade af sällskapet med de små jämnåriga i boken, af hvilka de icke lära sig annat än hvad godt är.

Gamla skolkamrater och deras lefnadsöden. Öfvers. från engelskan. Pris häft 1,25.

Icke förr än de uppnått den mogna åldern af öfver fyrtio år, sammanträffa de forna skolkamraterna i London. De äro nio till antalet, alla representerande olika yrken, samt öfverenskomma att samlas hos hvarandra och turvis berätta om sina lefnadsöden.

Dessa historier måste ju blifva mycket olika, allt efter som majoren eller doktorn eller bankiren eller någon af de öfriga berättar. Tonen är naturlig och enkel utan att vara tråkig, och goda moraliska grundsatser, hvilande på sannt kristlig grund, inskräpas. — Boken bör passa till familjeläsning i verkligt allvarliga hem, samt för ungdom af 15—16 år.

Läsning för barn af *Zach. Topelius*. Åttonde boken. Med illustrationer af *Acke Andersson*, *O. Hjortberg*, *Nils Larsson* och *Aug. Malmström*. Pris 2,75.

Dessa sagor, visor och lekar, af hvilka åtskilliga förut varit synliga i jultidningar för barn, blifva helt säkert mottagna med glädje i de svenska hemmen, då de komma från den förf. som framför alla andra författare, skulle man kunna säga, är barnens vän. Vi återfinna i denna samling samma blida, älskvärda uppfattning, som gjort skalden så kär för unga och gamla.

Mot illustrationerna kunde åtskilligt vara att anmärka; flera af dem äro gjorda i ett grått-i-grått-manér som bestämdt icke tilltalar barnen. I vignetten till »Behåll din krona» gör det ett besynnerligt intryck att se den kolossala, massiva kronan sväfvä öfver hufvudet på det lilla barnet, som bestämdt aldeles skulle krossas, ifall den fölle ner. För åldern 8—12 år.

Bilderböcker:

Taflor från djurvärlden. Pris 1,50.

Små äfventyr. Pris 1,25.

Nötter att knäcka. Pris 1,25.

Snälla barn och glada lekar. Pris 0,90.

Barnens glädje. Med text af *Carin Hammar-sköld*. Pris 1 kr.

Karo och hans vänner. Med text af *Carin Hammar-sköld*
Pris 0,50.

Vår egen Pålle. Med text af *Carin Hammar-sköld*. Pris 0,60.

Elsas vänner. Djurbilder med text af *Anna Lybecker*. Pris 1,60.

En ångbåtsfärd. Med text af *Mathilda Langlet*. Pris 1 kr.

Färglådan. En rolig bok, som äfven kan målas i. Med text af *Math. Langlet*. Pris 1 kr.

- Den glade ryttaren.** Med text af *E. A.* Pris 0,10.
Småfolk på resa. Med text af *E. A.* Pris 0,50.
Ur djurvärlden. Med text af *L. S.* Pris 0,75
På ängen. Med text af *L. S.* Pris 0,40.
Solskensdagar. Med text af *L. S.* Pris 0,40
Vilda djur i sitt hemland. Med text af *L. L.* Pris 0,75.
Små tafflor för smått folk. Med text af *L. L.* Pris 0,10.
Under ferierna. Med text af *L. L.* Pris 0,40.

För hvarje år få vi in allt flera af dessa utländska bilderböcker, hvilka ju ej kunna räknas till de litterära alstren, som äro underkastade granskning, utan snarare tillhöra leksakernas område. Vi vilja dock nämna, att flere af dem äro bättre inbundna än förr samt att de äga ett viss värde genom de riktigt nätta och lustiga små berättelser på både vers och prosa, hvarmed de äro försedda. Särskildt vilja vi nämna »Barnens glädje» af *Carin Hammarsköld.* (Se »Lasse, Basse och Nasse!»). »En ångbåtsfärd» af *Mathilda Langlet* samt »Småfolk på resa» af *E. A.* Som vanligt komma nog de granna böckerna att glädja många små barn, åtminstone för några dagar. Men betydligt värderikare vore dessa bokliga leksaker, om äfven bilderna vore svenska. Hvarför taga in så mycket utländskt kram, som vi ej behöfva?

Pelle Snygg och barnen i Snaskeby. Af *Ottilia Adelborg.*
 Pris 3 kr.

Om man någonsin kan säga om en bok, att den talar för sig själf, så är det väl om denna, *Ottilia Adelborgs* senaste mästerverk. Ty hvem kan väl kasta en enda liten blick på dess lika originella som i hög grad humoristiska innehåll, utan att vilja skaffa sina barn och ej mindre sig själf den muntrationen att dagligen få sig ett godt skratt åt de oöfverträffligt lustiga barnen i Snaskeby. Betrakta blott pag. 15, där »Pelle får tre flickor fast, som han kammar i en hast,» och jag är nästan viss om, att du blir vid lika godt humör som Pelle själf, när han ser på, hur »Brita torkar sig och gnider, så att det i skinnnet svider».

För alla glada människobarn från 3 till 80 års ålder passar denna utmärkta bok.

Barnens bilderbok. Af *L. S.* Femte häftet. Pris 75 öre.

Redan vid första anblicken af det så nått illustrerade titelbladet känna sig nog de småtingar, som få denna bilderbok i julklapp, högst belättna. Och därtill hafva de också skäl, ty utom alla tafflor, som bestås dem, få de också goda berättelser om mångt och mycket, som bör roa dem, t. ex. om Skansen och dess treffiga innevånare, lappar, renar, björnar, fåglar m. m. I berättelsen: »Indianer på flyttning», få de också göra den kanske något öfverraskande upptäckten, att det verkliga finns indianer, som inte jämt äro i färd med att skalpera eller mörda andra människor.

Detta femte häfte af den lilla boken förefaller oss både inne hållsrikare och roligare än de föregående, hvarför det till det bästa rekommenderas åt 6 — 8 åriga barn.

Mamma, tala om något roligt! Sagor och sannsagor utg. af *Mathilda Langlet*. Pris 2,25; kart. 2,50.

Hvarje mamma känner nog väl igen ofvanstående uppmaning, och erkänner kanske också, att det just inte alltid är så lätt att efterkomma den. Men nu behöfver ingen mamma längre vara i förlägenhet för hvad hon skall berätta, ty här får hon ett riktigt väldigt förråd af allt möjligt roligt, både på vers och prosa att taga af. Eller hon låter kanske barnen själfva taga sig, hvad de behaga, och det kan hon också tryggt göra, ty här finns intet annat att hemta än verkligt oskadliga, lättsmälta och välsmakande saker.

Man skulle blott vilja gifva mamman det vänliga rådet, att ej låta barnen på en gång sluka alla dessa godbitar och sedan öfvermätta kasta boken ifrån sig. Låt dem blott taga litet i sänder, om man vill att det, de fått i sig, skall göra något intryck, och låt dem allra helst lära sig något utantill, t. ex. någon af de riktigt nätta och roliga små visor, som boken innehåller, på det de må hafva något kvar, sedan boken kanske ligger sönderrifven i skräplådan. För alla barn, som äro i den åldern, att de gärna lyssna till sin mammas berättelser, d. v. s. barn mellan 6 och 12 år, finnas här roande bitar.

I säker vård. Pris 25 öre.

Nyårssången. Pris 15 öre.

Josef, som ville bli mekanikus. Pris 25 öre. Berättelser af *Johanna Spyri*.

Ur Fosterlandsstiftelsens förlagsexpeditions »bibliotek för de unga» vilja vi särskildt rekommendera ofvan anförda tre berättelser af en författarinna, som redan förut skänkt barnen så många goda små böcker.

I dessa, som nu bjudas, tecknar *Johanna Spyri* med vanlig liflighet olika barnkarakterer, hvilka alla äro riktigt rörande älskvärda, men ändå så enkla och naturliga, att man tycker sig känna igen och hålla af hela det lilla trefliga sällskap, som framställes. En allvarligt kristlig anda genomgår alla *Johanna Sypri*s skrifter, men hennes penna är hvarken pjörlrig, sentimental eller tråkigt predikande.

Berättelserna torde lämpa sig bäst för 10- och 12-åriga barn.

Lekkamraten. En julbok för barn. Pris 1 kr.

Äfven i år hafva vi att anmäla tvenne delar, nämligen den 17:de och den 18:de af ofvannämnda barnkalender.

Namnet *Lekkamraten* borde väl egentligen innebära en borgen för att boken är fullt oskadlig, så att man med lugn kan lämna den åt sina barn. Något mindre kan man väl ej begära af en *lekkamrat*.

Men tyvärr kunna vi ej finna, att ifrågavarande lekkamrat motsvarar ens denna mycket billiga fordran. Den råa folksagan »Mäster-tjufven», som den i sin adertonde del har att bjuda på, är sannernigen långt ifrån oskadlig för barnen, eftersom den innehåller, ej blott svordomar och andra oskickliga uttryck, utan äfven ett ofta upprepadt missbruk af Guds namn samt osmakligt skämt med heliga ting. Då man vet, hur lätt barnen hafva att tillägna sig äfven det som är simpelt och dåligt, isynnerhet om detta på samma gång är löjligt, så är det ju rent af obarmhärtigt att för ro skull bjuda dem sådant.

Vi veta ju, att det är själfva Asbjörnsen, som skrifvit ofvannämnda saga. Och drista vi ingalunda att med vår kritik söka nedsätta denna mästare i konsten att realistiskt återgifva de gamla drastiska folksägnerna; ej heller vilja vi söka förringa folksagans stora betydelse. Vi vilja blott påpeka vikten af att skilja mellan saga och saga, så att man ej — såsom hittills ofta skett — blott därför att en bok innehåller *sagor* antar, att den är passande till barnlektyr.

Äfven bland Asbjörnsens sagor finnas ju många, som äro barnsliga och oskadliga. Hvarför då inte utvälja sådana åt barnen i stället för att gifva dem dessa grofkorniga *folksagor*, hvilka aldrig äro ämnade till barnsagor och som ingalunda motsvara barnsagans ändamål att vara en kraftig men *sund* näring för barnens hungrande fantasi. På grund af hvad vi sagt om den i adertonde delen införda sagan, kunna vi ej rekommendera denna del såsom en lämplig lektyr för barn, fastän den också innehåller goda bitar och äfven roliga, såsom »Hvad som fanns i Karls sjö» »Mopsen Moppe» m. fl. Innehållet af den sjuttonde delen kunna vi däremot rekommendera såsom fullt oskadligt och i allmänhet lämpligt och roligt för barn.

Illustrationerna äro utmärkt nätta och roliga i båda böckerna.

* * *

I likhet med föregående år ha vi att omnämna våra sedvanliga **jultidningar**, som alla äro goda och bra.

Snöfvingan. Pris 60 öre. Förutom text och tafvor bjuder denna tidning på en »läggkarta» öfver Sverige.

Jultomten. Praktupplaga. Pris 50 öre. Jultomten är verklig »praktfull» hvad hela utstyrseln beträffar. Som ett slags separataftryck af denna upplaga finnas:

Jultomten (Pris 25 öre) och

Tummeliten (Pris 15 öre).

Julklassen (Pris 25 öre) har äfven ett godt och roligt innehåll och vackra illustrationer. Vi kunna dock icke afhålla oss från att uttala ett bestämdt klander mot det bland barn otillständiga prenumerantfisket, hvartill Julklassen användes.

Barnens Julrosor. Pris 1 kr.

Om denna tidning har vi endast godt att säga. En anmärkning vilja vi dock göra. Är det lämpligt, att i barnens »kamera» upptaga karikatyrer af far, mor, farmor, guvernant, lärare m. fl.?

Bilder ur sjömanslivet. Med bidrag af O****, Frithiof Holmgren, Seth von Konow, Richard Melander, K. R. Nyblom, Leijon-sköld Oxenstierna, Josef Rosenius, Carl Smith m. fl. Talrika illustrationer. Pris 1,25 **Krigarlif.** Några verklighetsbilder, tecknade för Sveriges ungdom af *C. O. Nordensvan*, med 153 bilder. Pris. Kart. 4,25. **På långtur.** Af *Richard Melander*. Ofvannämnda trenne böcker hafva kommit bokkomitén så sent tillhanda, att den ej är i tillfälle att yttra sig om deras innehåll. De välkända författarenamnen göra också all rekommendation öfverflödig.

Årgången 1896.

INNEHÅLL.

	Sid.
<i>Esselde</i> , Om breffkonsten och Fredrika Bremer som breffskrifverska	3
<i>E. G.</i> , Eleonora Duse	13
<i>Anna Knutson</i> , Nornan	17
Litteratur: <i>M. C.</i> , Teckningar ur svenska adelns familjelif i gamla tider af <i>Ellen Fries</i>	23
Svenska kvinnornas nationalförbund	28
Litterära notiser	29
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	31
*	
<i>Anna Sandström</i> , Kvinnoarbete och kvinnolycka I	33
<i>L. D—n.</i> Från Esseldes sista år	49
<i>M. L—d.</i> , Ett och annat rörande sjukvård och sjuksköterskor	55
<i>M. C.</i> , Från 1896 års riksdag	59
Litterära notiser	63
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	65
Från skilda håll	66
*	
<i>Anna Sandström</i> , Krinnoarbete och kvinnolycka II. Ännu några synpunkter	67
<i>Lydia Wahlström</i> , Kvinnor och politik för 100 år sedan	85
<i>Gerda Meyersson</i> , I upplysningens och människokärlekens namn. Ur <i>Eliza Orzeszkos</i> judeberättelser	92
<i>M. A.</i> , »Kvindelig Læseforening». (Bref från Köpenhamn)	98
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	102
Fröken Kristine Dahl	105
Pensionsfond för sjuksköterskor	106
Från skilda håll	108
*	
<i>L. Dietrichson</i> , Hanna Winge †	109
<i>Rosalie Olivecrona</i> , Är kvinnorörelsen berättigad?	120
<i>A. H.</i> , Svenska kvinnan inom de bildande konsterna	142
<i>Fredrik Vetterlund</i> , Några aforismer	149
<i>V. L.</i> , Nürnberg. Några reseintyck	151
<i>Gerda Meyerson</i> , Matlagningsundervisning i våra folkskolor	154
Litteratur: <i>M. C.</i> : Från Gogs och Magogs land af <i>Maria Anholm</i> , <i>L. D.</i> : När Ridder Ulf suckar af <i>Märtha Bolle</i> , <i>L. N.</i> : <i>Eva Sten</i> af <i>Alma Cleve</i> , <i>L. D.</i> : Fyra berättelser af <i>Mark Stern</i>	159
Litteratur i kvinnofrågan	167
<i>M. C.</i> , Från 1896 års riksdag	167
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	173
Från skilda håll	176
Blaga: Fredrika-Bremer-Förbundets berättelse för år 1895	
*	
<i>E. F.</i> , En turistfärd till Nordkap	179
<i>Alma Cleve</i> , <i>Laura Marholms</i> författarskap	191

<i>Lotten Dahlgren</i> , Den internationella kvinnokongressen i Berlin I.....	198
Litteratur: <i>Eva Fryxell</i> : Kärlek och moderlighet af Ina Rogberg, <i>L. D.</i> : Ragnhild af Wilma Lindhé, <i>L. D.</i> : Mlle Blanche af Ellen Idström	210
En studieresa till England	215
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	218
*	
<i>Lydia Wahlström</i> , Fredrika Bremer. Ett biografiskt verk	219
<i>Lotten Dahlgren</i> , Den internationella kvinnokongressen i Berlin II ...	225
<i>Göran Björkman</i> , Ur trenne skaldinnors diktning. Öfvers.	235
<i>M. L.</i> , Något om Englands sjuksköterskor	238
Litteratur: <i>L. N.</i> : Hella och andra historier om kvinnor af Jane Ger- mandt-Claine, <i>L. D.</i> : Skepp, som förgås i stormen af Mathilda Roos, <i>L. Em.</i> : Med eller mot sin natur af Margareta, <i>L. D.</i> : Skiftande stämningar af Rust Roest, <i>L. D.</i> : Lefnadslycka. Frihet af Ebba von Koch	242
<i>Gerda Meyerson</i> : Elevhemmet i Stockholm	251
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	553
Från skilda håll.....	254
*	
<i>Fredrik Vetterlund</i> , Viktor Rydberg och 80-talets ungdom.....	255
<i>Alfhild Agrell</i> , Idealet. Saga	262
<i>L. D—n</i> , En afton i Gymnastiska Centralinstitutet	264
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	271
Från skilda håll	272
Litterära notiser	273
Böcker för barn och ungdom år 1896. Från Fredrika-Bremer-Förbun- dets bokkomité	275
<i>Bilaga</i> : Fredrika-Bremer-Förbundets berättelse för år 1895, det elfte året af dess verksamhet.	

Freja-Magasinet

C. E. LAGERSTRÖM

18 Humlegårdsgatan 18

18 Götgatan 18

29 Drottninggatan 29

Fotograf C. ROSÉN

Drottninggatan 10. — A. T. 58 16.

Specialitet: **Damporträtter.**

OBS!..

Barnkläder.

Goda tyger! Nya, smakfulla modeller! Billiga priser!

H. NYSTRÖM.

2 Stora Vattugatan 2.
10 Norrbro-Bazaren 10.

Nya Hushållsskolan

(för bildade flickor). Grundad 1881.

Föreståndarinna: Fröken H. Cronius.

Nya Hushållsskolans Matsalar

Vestra Trädgårdsgatan 19.

OBS.! Särskild matsal för fruntimmer.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS.! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

☛ Allt arbete utföres noggrant och af bästa materiel. ☛

Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. GUST. PETERSSON,

52 Drottninggatan 52.

Annonsen för DAGNY

upptagas af

fröken Ingeborg Bergström, 31 Östermalmsgatan 31.

Fredrika-Bremer-Förbundets

Byrå

54 Drottninggatan, kl. 11—4.

Råd lämnas i juridiska och ekonomiska frågor.

Uppllysningar lämnas angående *läroanstalter* och *arbetsområden* tillgängliga för kvinnor.

Anmälningar mottagas till inträde i förbundets *sjukkassa*.

Äfven personer som icke äro medlemmar af förbundet, kunna blifva delegare i densamma.

Anmälningar till deltagande i de af Fredrika-Bremer-Förbundet ordnade *Hemstudie-kurser* mottagas.

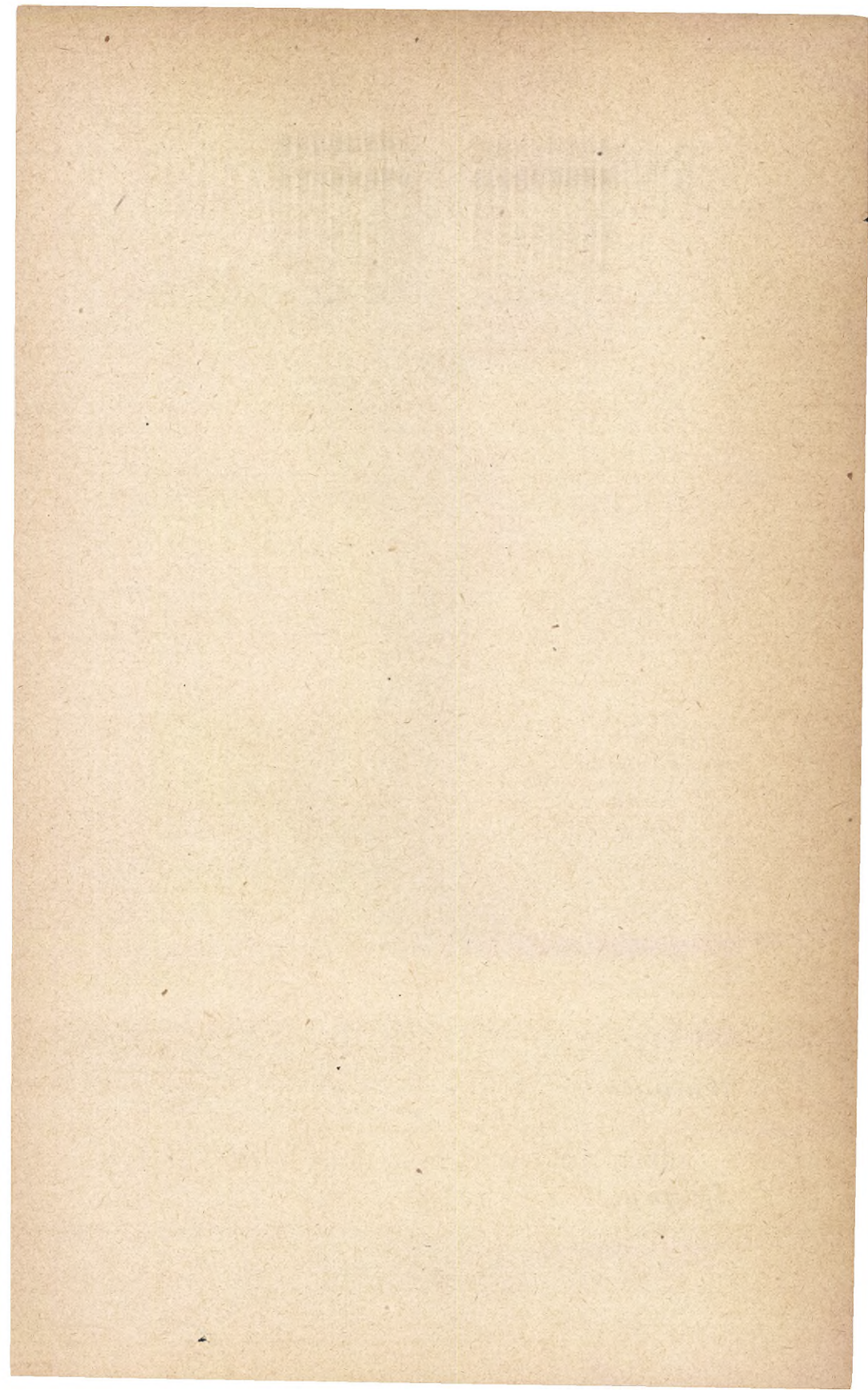

Byrån mottager anmälningar af *nya medlemmar*.

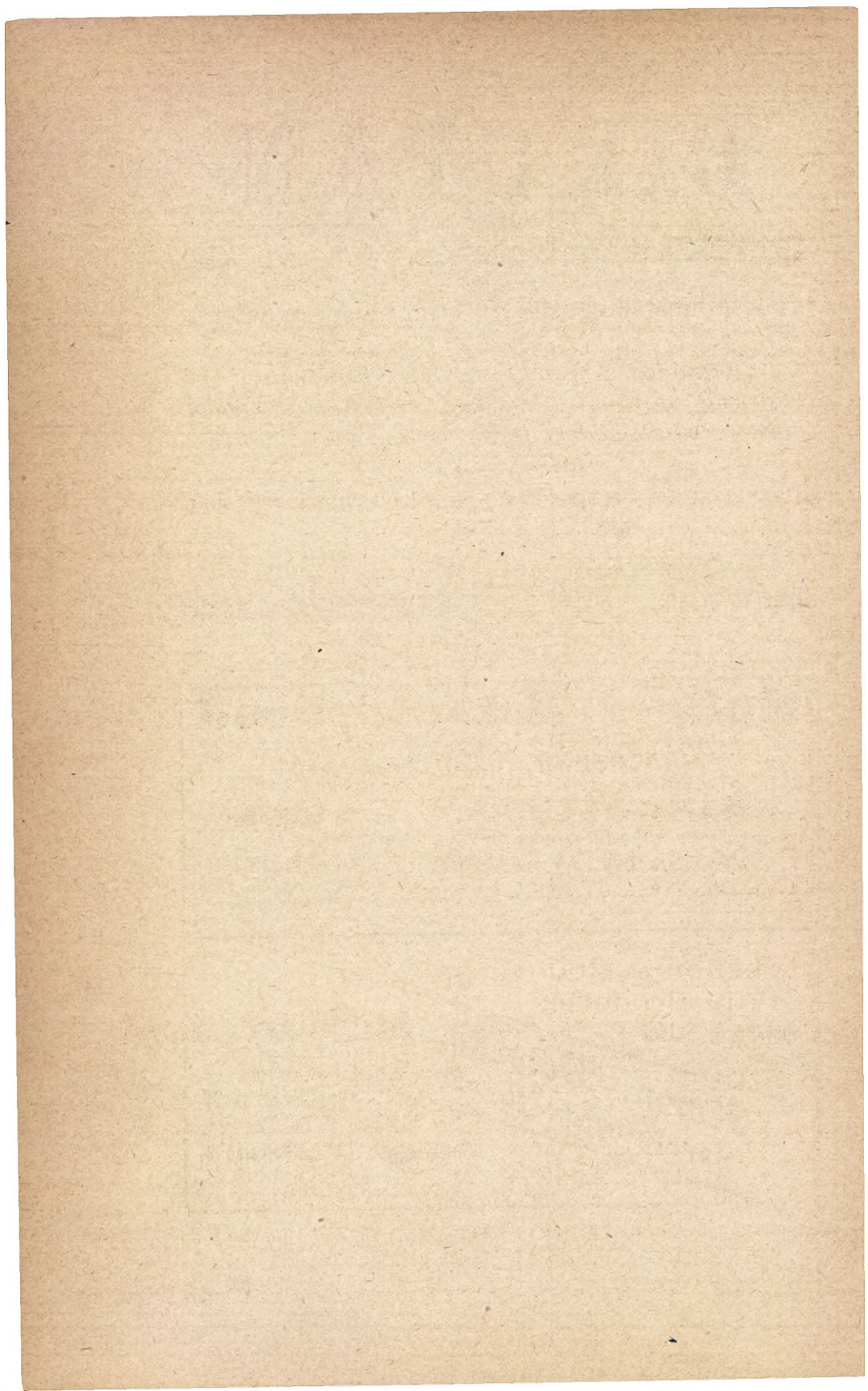

Byrån mottager prenumeration å *tidskriften Dagny*.

BIKUPAN

21 Klara bergsgatan 21

Försäljningsmagasin för Fruntimmersarbeten,

såsom:

*Väfnader, Nationaldräkter, Träsniderier,
Vadstena Spetsar, Broderier, Stickade och Virkade
arbeten, Barnkläder, Dekorationsartiklar, Dockor,
Leksaker m. m.*

Utstyrslar och alla slags Fruntimmersarbeten förfärdigas.
Märkning verkställes.

Rekvisioner från landsorten expedieras skyndsamt.

Utmärkt arbete! Billiga priser! Förtjänsten sömmerskans

Allm. tel. 51 65.

Spis- och Knäckebröd

i många olika sorter, öfverträffliga i välsmak.

HEDERSPRIS och **GULDMEDALJ**

Dresden 1894.

Braunschweig 1895.

Biscuits och Cakes

till betydligt lägre pris än de utländska.

C. W. SCHUMACHER Stockholm

Kongl. Hofleverantör.

17 Norrlandsgatan 17.

Bäst sorterade lager af

Sybehör och Modevaror,

Hvita Broderier,

Spetsar & Galonr

i stort urval.

Herm. Meeths, Stockholm
Specialaffär för Damartiklar.

Butiker:

Regeringsgatan 26,

Munkbron 5, Götgatan 24,

Drottninggatan 73 A, Storgatan 9.

Order från landsorten uppgående till 20 kr.
expedieras franko på ångbåt eller jernväg.

Sparsamma Fuar!

Ull och Stiekylle emottages till spånad af all slags garn, väfnad af tyger för såväl hand som maskin, Schalar, Filtar, Plaids, Doffel, Kläden till herrkostymer m. m. Gardiner i fornordiska färger och mönster väfvas af såväl rent ullgarn som trasgarn. Mattor väfvas. All slags färgning och kemisk tvätt, beredning och prässning verkställles. Profver och prisuppgifter på begäran. Goda varor! Billigaste priser! Reel behandling! HILDUR ANDERSSON, Rikstel. 163. Allm. Telefon 76 53. 12 Hötorget 12, ingång från Oxtorgsgatan. Stockholm

Anmälan.

Dagny börjar med 1897 sin 12:te årgång. Dess hufvuduppgift skall fortfarande vara att upptaga till behandling sådana frågor, som beröra kvinnans intressen. Största uppmärksamhet skall dessutom som tillföre ägnas åt de företeelser inom litteraturen, som med dessa frågor äga något sammanhang. Kortare berättelser, poem, biografiska och historiska utkast, öfversikter m. m. skola allt framgent i riklig mängd i tidskriften inflyta.

Dagny redigeras under år 1897 af fröken **Lotten Dahlgren** jämte en af *Fredrika-Bremer-Förbundet* utsedd **Redaktionskomité**, till hvilken, under Förbundets adress, alla meddelanden rörande tidskriften böra ställas.

Dagny utkommer med åtta häften om två tryckark.

Priset för hel årgång blir fortfarande:

För medlemmar af Förbundet ..... kr. 2,50.

För icke medlemmar ..... » 4,00.

Förbundsmedlemmar prenumerera å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hrr bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å *Fredrika-Bremer-Förbundets* byrå till ett pris af 60 öre för enkelhäfte.

Barnängens Patenterade Mjölktvål.

(Patent nr 2290.)

Redan i äldsta tider var mjölken uppskattad som ett framstående toalettmiddel till hudens förskönande, och nutida mejerskors fina hy och vackra händer utgöra talande bevis på medlets förträfflighet.

Barnängens Mjölktvål är efter en patenterad metod direkt framställd från naturlig mjölk, hvidan densamma ovilkorligen gör hyn och huden hvit, vacker och smidig, hvarom en och hvar kan öfvertyga sig genom någon tids daglig användning.

Obs. I följd af patentet kan ingen mer än vi framställa denna tvål.

Obs. Etiketterna (med björnstämpeln och *Barnängens* namn) äro inregistrerade.

Barnängens Tekniska Fabrik, H. Maj:t Konungens Hofleverantör, Stockholm.